

รายงานการวิจัย

การจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป
โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

Project Based Learning Management on Integration of
Islamic and General Science Subject for Master Students
in Teaching Islamic Education Program

ยามีละห์ โต๊ะแม

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณบำรุงการศึกษาประจำปี 2561

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

รายงานการวิจัย

การจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

Project Based Learning Management on Integration of
Islamic and General Science Subject for Master Students
in Teaching Islamic Education Program

ยามีละห์ โต๊ะแม

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณบัณฑิตศึกษาประจำปี 2561

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

หัวข้อวิจัย	การจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา
ชื่อผู้วิจัย	ยามีละห์ โต๊ะแม
หน่วยงาน	คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัย	ราชภัฏยะลา
ปีงบประมาณ	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐานระหว่างก่อนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีประสิทธิภาพโดยรวม เท่ากับ 87.25/88.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมทั้ง 5 ด้าน นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก เท่ากับ $\mu = 4.25$, $\sigma = 0.52$

Research Title Project Based Learning Management on Integration of Islamic and General Science Subject for Master Students in Teaching Islamic Education Program

Researchers Jameelah Tokmae

Faculty Education

University Yala Rajabhat University

Year 2018

Abstract

This research was a quasi-experimental research. The objectives of this study were; 1) to develop and determine the efficiency of the learning management plans on Integration of Islamic and General Science subject by Project Based Learning (PBL). 2) To compare students' achievement between before and after instruction by learning management plans on Islamic and General Science subject using PBL and 3) to evaluate students' satisfaction by learning management plans on Islamic and General Science subject using PBL. The populations were 20 students in master of teaching Islamic Education program who were studied the Islamic and General Science subject in the 1st semester of Academic Year 2018. The tool used in this experiment were; 1) learning management plans on Integration of Islamic and General Science subject by PBL. 2) Achievement test and 3) questionnaires on students' satisfaction who learned by learning management plans on Islamic and General Science subject using PBL. The data was collected by using quasi-experimental research from namely one group pretest-posttest design. The data was analyzed by mean, standard deviation and t-test.

The results of this research were as follows:

1. The learning management plans on Integration of Islamic and General Science subject by PBL which overall efficiency was at 87.25/88.13 had accessed to the performance higher than criteria 80/80.
2. The students' achievement after instruction by learning management plans of Islamic and General Science subject using PBL was higher than before instruction which was considered had significant at .50 levels.
3. The overall students' satisfaction toward instruction by learning management plans on Islamic and General Science subject using PBL in 5 sectors were at high level ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.52$).

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความประสงค์ของอัลลอฮ์ ขอชูโกรต่อพระองค์และขอขอบพระคุณบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่งซึ่งไม่อาจกล่าวได้ทั้งหมด

ขอขอบคุณคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่มอบทุนอุดหนุนการแก่ผู้วิจัยเพื่อดำเนินการวิจัย และให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนได้ดูแลขั้นตอนกระบวนการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผศ. อุไรรัตน์ ยามาเรียง อาจารย์ ดร. พิมพ์วิมล สุวรรณโณ และอาจารย์ ดร. มุhammad สุหิมิ เองยามา ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตรวจสอบเครื่องมือ ในการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ขอขอบคุณ นักศึกษาหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561 ในรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปที่เอื้ออำนวยในการเก็บข้อมูล รวมทั้งขอขอบคุณคณะผู้ช่วยวิจัยที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ยามีละห์ โต๊ะแม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน	7
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา	7
ปรัชญาของหลักสูตร	7
ความสำคัญของหลักสูตร	7
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	9
โครงสร้างหลักสูตร	9
รายละเอียดรายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป	10
คำอธิบายรายวิชา	10
จุดมุ่งหมายของรายวิชา	11
วัตถุประสงค์ในการพัฒนา /ปรับปรุงรายวิชา	11
การเรียนรู้	12
ความหมายของการเรียนรู้	12
ความหมายของการเรียนรู้ในอิสลาม	13
ความหมายของกระบวนการเรียนรู้	14

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง(ต่อ)	6
แผนการจัดการเรียนรู้	15
ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้	16
ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	17
การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน	18
ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน	18
ลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน	20
ประเภทของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน	21
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน	22
กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
1. งานวิจัยในประเทศ	26
2. งานวิจัยต่างประเทศ	28
กรอบแนวคิดการวิจัย	29
สมมติฐานการวิจัย	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
ประชากร	30
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	30
1. ลักษณะเครื่องมือ	30
2. วิธีการสร้างและหาคคุณภาพของเครื่องมือ	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	41
สรุปผล	41
อภิปรายผล	41
ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม	47
ภาคผนวก	51
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	52
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	54
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
ภาคผนวก ง ผลการหาคุณภาพเครื่องมือ	80
ภาคผนวก ฉ ประวัติผู้วิจัย	86

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	โครงสร้างหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	10
3.1	แบบแผนการทดลอง	32
4.1	ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป	36
4.2	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน	36
4.3	ความพึงพอใจของนักศึกษาที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน	37
4.4	ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำแนกตามด้านการจัดการเรียนรู้	38
4.5	ความพึงพอใจของนักศึกษาที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำแนกตามด้านบรรยากาศการเรียนรู้	38
4.6	ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐานด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	39
4.7	ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำแนกตามด้านสื่อประกอบการสอน	40
1	ค่า IOC คุณภาพของแผนการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป	81
2	ค่า IOC คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป จำนวน 8 ข้อ	81
3	ค่า IOC คุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป จำนวน 30 ข้อ	82
4	ค่าความยากง่าย (p) อำนาจจำแนก (D) และค่าความเชื่อมั่น (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป	82
5	ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน	83
6	ผลการวิเคราะห์ค่า t-test	84

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับทุกประเทศ เพราะเป็นต้นกำเนิดของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆ เจริญขึ้นมาก ดังนั้นการนำเทคนิคและวิธีการต่างๆ มาสอนเด็กนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายมากสำหรับครูผู้สอนในยุคปัจจุบัน เพราะปัจจุบันสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีมีความทันสมัยทำให้การศึกษาสามารถเรียนรู้กันได้ข้ามประเทศ ดังนั้น ในกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสังคมในยุคปัจจุบัน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา เป็นหลักสูตรที่เปิดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 และได้ปรับปรุงใหม่ ใน ปี พ.ศ.2555 และปัจจุบันหลักสูตรก็ได้ทำการปรับปรุงอีกครั้ง ซึ่งเป็นหลักสูตรฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ.2559 โดยมีสาระที่แตกต่างจากหลักสูตรเดิมโดยมีการเพิ่มเติมรายวิชาสี่พหุตามมาตรฐาน ครุสภาในอันที่จะได้รับใบประกอบวิชาชีพ ดังนั้นหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ฉบับปรับปรุงล่าสุดนี้จึงมีใบประกอบวิชาชีพสำหรับบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรด้วย โดยได้กำหนดความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) มีความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพครูด้านการสอนอิสลามศึกษา 2) เป็นนักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอน 3) มีความสามารถระดับสูงในการประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงหลักการคำสอนทางศาสนาอิสลามกับวิชาชีพครู 4) มีคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาการและวิชาชีพครู 5) มีคุณลักษณะตามมาตรฐานวิชาชีพครูและมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 อย่างมีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ (หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559)

นอกจากความสำคัญที่ได้กำหนดแล้วหลักสูตรยังได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุม คือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนระดับมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาให้มีคุณลักษณะ 1) มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหา หลักการ ทฤษฎี ตามมาตรฐานวิชาชีพครู และการสอนอิสลามศึกษา 2) สามารถเป็นผู้นำในการบูรณาการความรู้และทักษะด้านวิชาชีพครูกับการสอนอิสลามศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์ 3) สามารถเป็นผู้นำในการทำวิจัยและใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการเรียน

การสอน อิสลามศึกษา และวิชาชีพครูอิสลามศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ 4) สามารถเป็นผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนการสอนและวิชาชีพครูอิสลามศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์ 5) มีบุคลิกภาพดี เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามหลักคำสอนอิสลาม มีจริยธรรม สำนึกและศรัทธาในความเป็นครู และ 6) สามารถใช้อัลกุรอานและอัลสุนนะฮ์เป็นฐานในการให้คำแนะนำแนวทางการดำเนินการหรือแก้ไขปัญหาทางจริยธรรม และปัญหาต่างๆ ในชีวิต การงานและสังคมเพื่อให้เกิดสันติสุขได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้างต้น การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่มีผู้ให้ความสนใจมากในปัจจุบันดังที่ Mc Donell (2007 อ้างถึงใน ดุษฎี โยเหลาและคณะ, 2557: 19-20) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นรูปแบบหนึ่งของ Child-centered Approach ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานตามระดับทักษะที่ตนเองมีอยู่ เป็นเรื่องที่น่าสนใจและรู้สึกสบายใจที่จะทำ นักเรียนได้รับสิทธิในการเลือกว่าจะตั้งคำถามอะไร และต้องการผลผลิตอะไรจากการทำงานชิ้นนี้ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนอุปกรณ์และจัดประสบการณ์ให้แก่แก่นักเรียน สนับสนุนการแก้ไขปัญหา และสร้างแรงจูงใจให้แก่แก่นักเรียน โดยลักษณะของการเรียนรู้แบบโครงงาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อสร้างความสนใจที่เกิดจากตัวนักเรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงานและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม (ดุษฎี โยเหลาและคณะ, 2557: 19-20)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นเทคนิคการสอนอย่างหนึ่งที่สำคัญ ในอันที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับทักษะที่ผู้เรียนมี สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและถือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ทำให้โอกาสแก่นักเรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ของตนเองอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการคิดและวิเคราะห์ในองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาด้วยประสบการณ์ของตนเองพร้อมทั้งสามารถสรุป อภิปรายผลเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้

ผู้วิจัยจึงคาดหวังว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นโครงงานเป็นฐานนับว่าเป็นกระบวนการสำคัญ เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองกระบวนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสามารถพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอนในรายวิชานี้มากขึ้น หวังว่า หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวจะช่วยการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นใน

การช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถของตนเอง สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในชีวิต และสังคม ทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ที่เรียนรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐานมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนอิสลามศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2561 ในรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป จำนวน 20 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เนื้อหาจากใบความรู้ที่สร้างขึ้นมาเป็นเอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปตามที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา คือ การวิเคราะห์แนวคิด รูปแบบวิธีการ เทคนิคการบูรณาการ ความเข้าใจและศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์มุสลิม ปราชญ์ตะวันตก

และปราชญ์ตะวันออก การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์อื่น การฝึกปฏิบัติการการบูรณาการ ศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในหลักสูตรอิสลามศึกษา การ ประเมินผลกิจกรรมบูรณาการ การเขียนบทความทางวิชาการเพื่อนำเสนอแนวคิดการบูรณาการ การ จัดสัมมนาเกี่ยวกับการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้เป็นจำนวน 5 แผนๆ ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 15 ชั่วโมง โดยในแต่ละแผนผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาซึ่งประกอบด้วยดังต่อไปนี้

- แผนที่ 1 ความหมาย แนวคิด รูปแบบ ของการบูรณาการศาสตร์
- แผนที่ 2 วิธีการและเทคนิคการบูรณาการศาสตร์
- แผนที่ 3 ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์มุสลิม
- แผนที่ 4 ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ตะวันตก
- แผนที่ 5 การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงาน เป็นฐาน

3.2 ตัวแปรตาม

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

2) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการ บูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การจัดการเรียนรู้** หมายถึง วิธีการต่าง ๆ หรือกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุม การดำเนินการ ตั้งแต่การวางแผน การจัดการเรียนรู้ จนถึงการประเมินผลที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้ เรียนเกิดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์และการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบ การณ์ใหม่ ๆ

2. **การบูรณาการศาสตร์** หมายถึง การนำศาสตร์หรือความรู้วิชาต่าง ๆ ตั้งแต่สองศาสตร์ ขึ้นไปที่สัมพันธ์กันนำมาเข้าด้วยกันหรือผสมผสานกัน เพื่อนำมาจัดเป็นการเรียนการสอนภายใต้หัวข้อ เดียวกัน เชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีการเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ ของแต่ละรายวิชาและเน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่มากกว่าการให้เนื้อหาโดยครูเป็นผู้กำหนด

3. **ศาสตร์อิสลาม** หมายถึง ความรู้และรายวิชาแขนงต่างๆ เกี่ยวกับอิสลาม เช่น รายวิชา อัลกุรอาน ฟิqh หะดีษ เตาฮีด ประวัติศาสตร์อิสลาม จริยธรรม เป็นต้น

4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน หมายถึง เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความสนใจของเด็ก ให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองตามความสามารถและความถนัดของตนเอง และนำมาสรุปผลที่ได้รับจากประสบการณ์ มีกระบวนการทำงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถนำเสนอผลงานของตนและกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์และประเมินผลงานของตนเองได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ การประเมินผล พร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขผลงานต่อไป

5. นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต หมายถึง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาที่เรียนรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้
โครงงานเป็นฐานรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปสำหรับนักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผู้วิจัยได้ประมวล
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งมีขอบข่ายดังนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
หลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา
ปรัชญาของหลักสูตร
ความสำคัญของหลักสูตร
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
โครงสร้างหลักสูตร
รายละเอียดรายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

การเรียนรู้

ความหมายของการเรียนรู้
ความหมายของการเรียนรู้ในอิสลาม
ความหมายของกระบวนการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้
ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
ลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
ประเภทของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน
กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ
งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับหลักทฤษฎีการเรียนรู้ constructivism, constructionism และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative Learning) ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด และทักษะในการแก้ปัญหาไว้ในรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนี้ ยึดหลักการของ constructionism ซึ่งพัฒนาต่อยอดจากทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ของเพียเจต์ (Piaget)

ทฤษฎี constructionism มีสาระสำคัญว่า ความรู้ไม่ใช่เกิดจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่สามารถสร้างขึ้นโดยผู้เรียนเองได้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by Doing) ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการได้รับความรู้ใหม่ด้วยตนเองอย่างเดียวแต่ยังสามารถเก็บข้อมูลของสิ่งแวดล้อมเข้าไปเป็นโครงสร้างของสมองตนเองและสามารถนำความรู้เดิมที่มีอยู่ปรับให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ เกิดเป็นวงจรเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การลงมือกระทำด้วยตนเองจะสามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้เก่าและความรู้ใหม่สร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา ซึ่งทั้งหมดจะอยู่ภายใต้ประสบการณ์และบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ โดยยึดหลักคิดที่ว่า “การเรียนรู้ที่ดีไม่ได้มาจากการหาวิธีการสอนที่ดีแก่ผู้สอน แต่มาจากการให้โอกาสที่ดีแก่ผู้เรียนในการสร้าง” (Better learning will not come from finding better ways for the teacher to instruct, but from giving the learner better opportunities to construct)

(วัชรินทร์ โพธิ์เงิน พรจิต ประทุมสุวรรณ และสันติ หุตะมาน, มปป. : 1-2)

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

ปรัชญาของหลักสูตร

เชี่ยวชาญในวิชาชีพรู ครอบรู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรและการสอนอิสลามศึกษา ทรงปัญญาในการใช้หลักธรรมอิสลามและบูรณาการศาสตร์เพื่อเสริมสร้างสันติสุขในชีวิตและสังคม

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มีความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพครูด้านการสอนอิสลามศึกษา การเป็นนักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอน มีความสามารถระดับสูงในการประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงหลักการคำสอนทาง

ศาสนาอิสลามกับวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาการและวิชาชีพครู มีคุณลักษณะตามมาตรฐานวิชาชีพครูและมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 อย่างมีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

จากผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร ปี 2558 ของคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยการสอบถามและจัดประชุมปฏิบัติการและระดมความคิด กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้เรียนด้านอิสลามศึกษาในระดับปริญญาตรี ผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีความต้องการให้มีการ จัดการเรียนการสอน ด้านการสอนอิสลามศึกษาในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอกที่สามารถขอใบ ประกอบวิชาชีพได้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านอิสลาม ศึกษามาจากต่างประเทศ ยังขาดความรู้ทางด้านการสอน การพัฒนานวัตกรรม การวิจัย การวัด ประเมินผลและการพัฒนาสื่อทางด้านอิสลามศึกษา และไม่สามารถขอรับใบประกอบวิชาชีพได้ ส่งผลให้ไม่สามารถสอนในโรงเรียนต่างๆ ได้ แม้ว่ามีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะรับเข้า ทำงาน แต่จะรับเป็นการภายใน ซึ่งไม่เป็นไปตามกฎหมายที่ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้สอนเรื่องการมีใบ ประกอบวิชาชีพ ทำให้ได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานน้อย ไม่พอต่อการครองชีพ (หลักสูตร ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559, 2559 : 8)

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ และมีความเชื่อว่าการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้สอนด้านอิสลามศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู สามารถวิจัยและพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งสามารถบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์สากลเป็น สิ่งจำเป็น อันถือเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในระดับต่างๆ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การ เรียนรู้อิสลามศึกษาประจำมัสยิด (ตาดีกา) ตลอดถึงการศึกษอิสลามศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะ ซึ่งเป็นการยกระดับคุณภาพเยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเอง นอกจากนี้การดำเนินการ ดังกล่าวเป็นพันธกิจตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่ว่าการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อ พัฒนาท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกด้วย (หลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน อิสลามศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 : 8)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 ได้พัฒนาหลักสูตรขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโดยเฉพาะสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งหลักสูตรได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาให้มีคุณลักษณะ ดังนี้(หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559, 2559 : 8)

1. มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหา หลักการ ทฤษฎี ตามมาตรฐานวิชาชีพครู และการสอนอิสลามศึกษา
2. สามารถเป็นผู้นำในการบูรณาการความรู้และทักษะด้านวิชาชีพครูกับการสอนอิสลามศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์
3. สามารถเป็นผู้นำในการทำวิจัยและใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน อิสลามศึกษา และวิชาชีพครูอิสลามศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ
4. สามารถเป็นผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนการสอนและวิชาชีพครูอิสลามศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์
5. มีบุคลิกภาพดี เป็นแบบอย่างดีในการปฏิบัติตามหลักคำสอนอิสลาม มีจริยธรรม สำนึกและศรัทธาในความเป็นครู
6. สามารถใช้อัลกุรอานและอัลสุนนะฮ์เป็นฐานในการให้คำแนะนำแนวทางการดำเนินการหรือแก้ไขปัญหาทางจริยธรรม และปัญหาต่างๆ ในชีวิต การงานและสังคมเพื่อให้เกิดสันติสุขได้อย่างเหมาะสม

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 แผน คือ (หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559, 2559 : 15)

- 1) แผน ก แบบ ก 1 เป็นแผนการศึกษาที่ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิตโดยต้องศึกษารายวิชาและกิจกรรมทางวิชาการเพิ่มเติมโดยไม่นับหน่วยกิต แต่ต้องมีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำหนด
- 2) แผน ก แบบ ก 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิตและฝึกประสบการณ์ 6 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต
- 3) แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชาโดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต และฝึกประสบการณ์ 6 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 : 15)

หมวดวิชา	แผน ก แบบ ก 1	แผน ก แบบ ก 2	แผน ข
1. หมวดวิชาสัมพันธ์	2*	2	2
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	6*	31	31
2.1 กลุ่มวิชาชีพรู	-	17	17
2.2 กลุ่มวิชาปฏิบัติการสอน	-	6	6
2.3 กลุ่มวิชาเอก	-	8	8
3. หมวดวิชาเลือก	-	-	6
4. วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ	36	12	6
รวมไม่น้อยกว่า	36	45	45
5. หมวดวิชาเสริม ¹	-	4 รายวิชา ไม่นับหน่วยกิต	1.รายวิชา ไม่นับหน่วยกิต
6. กิจกรรมเสริมความเป็นครูตาม กรอบมาตรฐานวิชาชีพครู	-	ไม่นับหน่วยกิต	ไม่นับหน่วยกิต

รายละเอียดรายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

คำอธิบายรายวิชา

การวิเคราะห์แนวคิด รูปแบบ วิธีการ เทคนิคการบูรณาการ ความเข้าใจและศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์มุสลิม ปราชญ์ตะวันตก และปราชญ์ตะวันออก การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์อื่น การฝึกปฏิบัติการการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในหลักสูตรอิสลามศึกษา การประเมินผลกิจกรรมบูรณาการ การเขียนบทความทางวิชาการ เพื่อนำเสนอแนวคิดการบูรณาการ การจัดสัมมนาเกี่ยวกับการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป (หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559, 2559 : 35)

หมายเหตุ * หมายถึง รายวิชาที่เรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักทฤษฎีและการนำเทคนิค หลักการ การ บูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป
2. สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ ประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการศาสตร์อิสลามและศาสตร์ทั่วไปในหลักสูตรอิสลามศึกษาและเขียนบทความวิชาการเพื่อนำเสนอแนวคิดการบูรณาการได้
3. สามารถเลือกและใช้เทคนิคทางสถิติเพื่อนำไปใช้ในการทำวิจัยชั้นเรียนเกี่ยวกับการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป
4. สามารถดำเนินการทำวิจัยชั้นเรียนและจัดทำบทความวิชาการเพื่อนำเสนอแนวคิดการ บูรณาการ
5. แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแก้ปัญหาจากกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ในรายวิชา มีความคิดริเริ่มในวิเคราะห์และแก้ปัญหาโดยใช้ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้อย่างเหมาะสม มีทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน มีพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองและความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนดเวลา
6. แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น เข้าใจโลก
7. มีเจตคติที่ดีและจริยธรรมในการพัฒนาการศึกษา ตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

วัตถุประสงค์ในการพัฒนา /ปรับปรุงรายวิชา

1. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้และความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบวิธีการ เทคนิคการบูรณาการ
2. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้และความเข้าใจศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์มุสลิม ปราชญ์ตะวันตก และปราชญ์ตะวันออก
3. เพื่อให้บัณฑิตเกิดแนวคิดในการบูรณาการและนำเทคนิค วิธีการบูรณาการไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในหลักสูตรอิสลามศึกษาและเขียนบทความวิชาการเพื่อนำเสนอแนวคิดการบูรณาการได้

การเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้
โครงการเป็นฐานเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการการ
จัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ประกอบด้วย
ดังต่อไปนี้

ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญที่จะพัฒนาปัจเจกบุคคลแต่ละคนให้เป็นมนุษย์ที่
สมบูรณ์ นั่นคือ มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านจิตใจ สติปัญญาและร่างกาย ซึ่งกระบวนการนำไปสู่ความ
สมบูรณ์ของสิ่งเหล่านั้นที่เรียกว่าการเรียนรู้นั้นมีรูปแบบที่หลากหลาย อีกทั้ง นักวิชาการการศึกษา
ก็ได้ให้นิยามของการเรียนรู้หรือความหมายที่แตกต่างกันไปดังต่อไปนี้

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2550 : 185) กล่าวว่า การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงทาง
พฤติกรรมที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สิ่งเร้าและการตอบสนอง หรือจากการฝึกหัด อัน
เป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์หรือสิ่งเร้า ไม่ว่าพฤติกรรมนั้นจะกระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว
ผู้อื่นจะสามารถสังเกตเห็นหรือไม่มีโอกาสสังเกตเห็นพฤติกรรมนั้นโดยตรง สำหรับ ฮิลการ์ดและ
โบเวอร์ (Hilgard and Bower, 1975 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 : 30) ได้กล่าวว่า
การเรียนรู้กระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอันเป็นผลจากการฝึกฝนและ
ประสบการณ์ แต่ไม่ใช่ผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ

ทิสนา แคมมณีและคณะ (2544 : 25) กล่าวว่า การเรียนรู้มีขอบเขตรอบคลุม
ความหมาย ประการ คือ 1) การเรียนรู้ในความหมายของกระบวนการเรียนรู้ (Learning process)
คือ วิธีการช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ 2) การเรียนรู้ในความหมายของผลการเรียนรู้ (Learning
outcome) ได้แก่ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ ตามความสามารถในการกระทำและการใช้
ทักษะกระบวนการต่างๆ ความรู้สึกหรือเจตคติที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้หรือการใช้วิธีการเรียนรู้

นุชลี อุปภัย (2555 : 128 อ้างอิงจาก Huffman, 2002 : 198 และ ปรียาพร
วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 : 29-30) ได้อธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมหรือศักยภาพของบุคคลที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือการมี
ประสบการณ์เมื่ออยู่กับสิ่งแวดล้อม เมื่อได้รับการเสริมแรงมิใช่เป็นผลจากปฏิกิริยาตอบสนองตาม
ธรรมชาติที่เรียกว่าปฏิกิริยาสะท้อน

จากความหมายของการเรียนรู้ที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เป็น
การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องของพฤติกรรมไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้น
เป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์และการฝึกอบรม

ความหมายของการเรียนรู้ในอิสลาม

การเรียนรู้ในอิสลามนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับปรัชญาโดยเฉพาะการบูรณาการความคิด การสังเกต การประเมิน การวิเคราะห์ และการวิจารณ์ทางการศึกษา ปรัชญาการศึกษาสามารถช่วยกำหนดขอบเขตเป้าหมายของการศึกษาและนำเสนอทางออกหรือแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางการศึกษา บ่อเกิดปรัชญาการศึกษาในอิสลามมีที่มาจากอัลกุรอานและอัลซุนนะฮ์ ดังนั้นหลักการพื้นฐานที่เกี่ยวกับชีวิตทางการศึกษานั้นของมุสลิมจึงวางอยู่บนรากฐานของทั้งสองนี้ (นิเลาะ แวกูเซ็ง, 2559 : 131 อ้างถึงใน al-Shamriy, 2003 : 23 และ al-Shaibani, 1991)

การเรียนรู้หรือการศึกษาในภาษาอาหรับใช้คำว่า “อัล ตร์บียะฮ์” (*al-Tarbiyah*) ซึ่งมาจากรากศัพท์ว่า “ร็อบ” ซึ่งนักวิชาการหรือนักการศึกษาได้นำเสนอคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความหมายการศึกษาที่แตกต่างกันไป

อับดุลรอฮมาน อัล นะฮลาเวีย (Abd al-Rahman al-Nihlawi) ในหนังสือ อูศูล อัลตร์บียะฮ์ อัลอิสลามมียะฮ์ วาอาซาลีบีฮา ได้นำเสนอความหมายของคำว่า “อัล ตร์บียะฮ์” จากพจนานุกรม ภาษาอาหรับว่า มาจากรากศัพท์ภาษาอาหรับ 3 คำด้วยกัน คือ (ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ, 2551 : 3-4)

1.มาจากคำว่า “รอบา ยร์บู” ซึ่งมีความหมายว่า เพิ่มพูนและเจริญงอกงาม ดังที่ อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอาน ความว่า

“และสิ่งที่พวกเจ้าจ่ายไปจากทรัพย์สิน (ดอกเบีย) เพื่อให้มันเพิ่มพูนในทรัพย์สินของมนุษย์ มันจะไม่เพิ่มพูน ณ ที่อัลลอฮ์ และสิ่งที่พวกเจ้าจ่ายไปจากซากาตโดยพวกเจ้าปรารถนาพระพักตร์ของอัลลอฮ์ ซนเหล่านั้นแหละพวกเขา คือ ผู้ได้รับการตอบแทนอย่างทวีคูณ” (ซูเราะฮ์ อัลรุม 30 : 39)

2.มาจากคำว่า “รอปียา ยร์บา” ซึ่งมีความหมายว่า การกำเนิดและเติบโต

3.มาจากคำว่า “ร็อบบะ ยะรুবู” หมายถึงการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น การสั่งสอน การปกครองดูแล

ความหมายของการศึกษาในเชิงวิชาการนั้นมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายในหลากหลายมิติด้วยกัน เช่น

อัล ตร์บียะฮ์ (*al-Tarbiyah*) มาจากรากศัพท์ว่า “ร็อบ” แปลว่า งดองเยย เจริญงอกงาม เลี้ยงดู รักษา จัดระเบียบและปกป้องรักษา (*al-Rasyidin dan Samsul Nizar, 2005 : 25-26*) ในขณะที่ฮาซัน ลังซูลุง (*Langlulung, Hasan อ้างจาก ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ, 2551 : 8*) ได้กล่าวว่า การศึกษาในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “*education*” มาจากรากศัพท์ภาษาลาติน คือ “*educere*” หมายถึง การนำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งในที่นี้หมายถึง ความรู้เข้าไปในหัวหรือสมองของคนใดคนหนึ่ง ในภาษาอาหรับคำที่ใช้ในความหมาย “การศึกษา” จะใช้ คำว่า ตะอ์ลีม (*Ta'leem*) แปลว่า การสอน

ตัมบียะฮ์ (Tarbiyah) หมายถึง การดูแลหรือเลี้ยงดู อนุญาต การอบรม ขัดเกลา ปลูกฝัง บ่มนิสัย เป็นต้น และคำว่า ตะอดีบ (Ta'deeb) หมายความว่า การอบรม บ่มนิสัยให้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมและจริยธรรม และสำหรับ นิเลาะ แวอูเซ็ง (2559 : 158-159) ได้อธิบายว่า คำว่า ตัมบียะฮ์ มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการดูแล เอาใจใส่ ฟื้นฟู พัฒนา ปฏิรูปและการสร้างความรู้ความเข้าใจ ทั้งนี้เพื่อสร้างผู้เรียนที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านจิตวิญญาณ สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึกโดยผ่านกระบวนการอบรมสั่งสอน ขัดเกลา พัฒนาอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น การศึกษาในมุมมองของอิสลามเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลผ่านกระบวนการสอน เป็นการอบรม ขัดเกลา เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กล่าวคือมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกายและสติปัญญา เพื่อสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างสันติสุข

ความหมายของกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งผลให้ผู้เรียนมีวิธีการของตนเอง อันเกิดจากสภาวะแวดล้อม บุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมของแต่ละบุคคล สิ่งที่คุณเรียนได้รับการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องทั้งในห้องเรียนและในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการในการเรียนรู้ของตนเอง

กระบวนการเรียนรู้ (learning process) เกิดจากคำหลัก 2 คำ ได้แก่ กระบวนการและการเรียนรู้ 1) กระบวนการ หมายถึง ลำดับการของการกระทำซึ่งดำเนินต่อเนื่องกันจนสำเร็จลง 2) การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือศักยภาพของพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มีสาเหตุมาจากการได้รับประสบการณ์ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 : 34) ดังนั้นเมื่อรวมคำว่ากระบวนการ และการเรียนรู้เข้าด้วยกัน กระบวนการเรียนรู้จะหมายถึง ลำดับขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนได้จากการได้ยินการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีควรมีส่วนประกอบ 3 ประการ คือ (1) เป็นบรรยากาศที่มีทางเลือกหลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจ (2) เป็นสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันเช่น มีกลุ่มคนที่มีวัย ความถนัด ความสามารถและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน (3) เป็นบรรยากาศที่มีความเป็นมิตรเป็นกันเอง บรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่น (ทิสนา แคมมณี, 2551 : 97-98) สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

ปรัชญนันท์ นิลสุข (2545 : 19-30 อ้างอิงจาก Craik and Lockhart, 1972) ได้เสนอว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีหลายระดับ เราสามารถเรียนรู้และจำสิ่งต่าง ๆ ที่มี

ความหมายกับตัวเราได้ เพราะมีการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการมากกว่าการกระตุ้นให้เรียนรู้ ความลึกของกระบวนการเรียนรู้เป็นความละเอียดของกระบวนการ การเรียนรู้แบบลึกจะทำให้เข้าใจได้ละเอียดและระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้มาก แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกอย่างที่เรียนรู้จำเป็นต้องมีการเรียนรู้แบบลึกเสมอไป เพราะในการเรียนรู้บางเรื่องก็มีความต้องการเพียงแค่ ความรู้ ความจำความเข้าใจและการนำไปใช้ ในขณะที่ขั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ที่อยู่ในขั้นการเรียนรู้แบบลึก ก็อาจไม่มีความจำเป็น

กฎแห่งกระบวนการเรียนรู้มี 3 ข้อคือ 1. กฎแห่งความพร้อม หมายถึง สภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ 2. กฎแห่งการฝึกหัด หมายถึง การสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้องโดยการฝึกหัด กระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและถาวร และ 3. กฎแห่งผลที่ได้รับ หมายถึง ผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วว่า ถ้าได้รับผลที่น่าพึงพอใจผู้เรียนย่อมอยากจะทำซ้ำต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจผู้เรียนย่อมไม่ยอมเรียนหรือเกิดการเบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ได้(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 : 61)

จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อนักเรียนมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรและสิ่งที่สำคัญ คือ การให้แรงจูงใจเมื่อนักเรียนนั้นเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่เขาได้กระทำดั่งนั้น จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนโดยใช้แผนการเรียนรู้ โครงงานเป็นฐานนั้นเป็นไปตามทฤษฎีของกระบวนการเรียนรู้ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองได้

ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ คือ การที่ได้รับประสบการณ์จากขั้นตอนของการเรียนรู้ จนเกิดการพัฒนาเป็นความรู้ ทักษะแนวคิด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นพฤติกรรมใหม่

แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานนั้นเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการนำโครงงานมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นการจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองตามความสามารถและความถนัดของตนเอง ซึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพตามที่ได้กำหนดไว้นั้น แผนการจัดการเรียนรู้นั้นว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในอันที่จะกำหนดผู้สอนให้สอนเป็นไปตามกระบวนการที่ได้กำหนดไว้ หรือเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองสู่จุดประสงค์ที่ได้วางไว้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการระดมระเบียบวิธีต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพของตนเอง (สำลี รักสุทธี, 2544 : 42) เป็นแผนหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้พัฒนาคุณภาพตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ครูผู้สอนได้กำหนดไว้ ซึ่งมีหลายลักษณะ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้รายภาค (ดวงกมล สิ้นเพ็ง, 2553 : 79)

ณัฐวดี กิจรุ่งเรือง (2545 : 53) ได้อธิบายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) หมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด สำหรับ บุรชัย ริมหาสาคร (2545 : 1) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแจกแจงรายละเอียดของหลักสูตร ทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นรายคาบหรือรายชั่วโมง และยังได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Teaching Plan” หรือ “Lesson Plan” หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนรู้หรือการเตรียมการสอนล่วงหน้าก่อนที่จะทำการสอน แล้วจัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้ที่ทำการสอนในวิชานั้น ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วันชัย แยมจันทร์ฉาย (2554: 26) กล่าวสรุปไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดทำเป็นเอกสาร เนื้อหาความรู้ สื่อการเรียน การสอน กิจกรรมและการประเมินผล สอดคล้องกับ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550: 205) ที่ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549: 58) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ในขณะที่ สำลี รักสุทธี (2553: 16) ได้อธิบายว่า เป็นแผนการหรือโครงสร้างที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และรัชณี ภาเข็ม (2543: 40) ได้กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนการสอนหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า และเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายที่ได้กล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมการจัดการเรียนรู้โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นรายคาบหรือรายชั่วโมง อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้สอนสามารถพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการสอนถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการสอนที่มีการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนสอนจริง โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจปัญหา การสำรวจทรัพยากร การวิเคราะห์เนื้อหาและผู้เรียน การกำหนดความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อการสอนและการประเมินผล แล้วเขียนแผนออกมาในรูปแบบของแผนการสอน ซึ่งทำได้ทั้งแผนระยะยาวและระยะสั้น

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545 : 409) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า การวางแผนจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละชั่วโมงผู้สอนควรจะสอนรายวิชาใด ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ครอบคลุมเรื่องราวอะไรบ้าง รวมทั้งการสำรวจสภาพปัญหา ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และสามารถทำการประเมินผลผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย

สำหรับชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548 : 366) ได้สรุปความสำคัญของแผนการสอนไว้ดังนี้คือ

1. ช่วยให้ครูทราบขอบเขตของเนื้อหาที่ชัดเจนก่อนสอนจริง
2. ครูสามารถสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์
3. ช่วยให้ครูและนักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมและการเรียนการสอนได้

อย่างเหมาะสม

4. ช่วยให้ครูใช้เทคโนโลยีการสอนได้อย่างกว้างขวาง
5. ช่วยให้บทบาทของครูและนักเรียนชัดเจนขึ้น
6. ครูสามารถดำเนินการจัดเนื้อหา วิธีการ สื่อ และกิจกรรมต่างๆ ได้อย่าง

กว้างขวาง

แผนการสอนสามารถเป็นสิ่งที่แสดงถึงพันธกิจระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นสิ่งที่แสดงขอบเขตของการเรียนการสอนในส่วนของผู้สอนและผู้เรียนเป็นหลักฐานทางการสอนที่เหลืออยู่ภายหลังการสอน ทำให้สามารถตรวจสอบและแก้ไขพัฒนาและปรับปรุงการสอนได้ ตลอดจนเป็นสิ่งที่แสดงถึงรู้ความสามารถของผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ (ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548 : 367)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

การสอนแบบโครงงานเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามมาตรา 22 และ มาตรา 23 และใช้พัฒนาวิธีการเรียนรู้ทางปัญญา (Intellectual strategy) เพื่อเอื้อหนุนผู้เรียนให้เข้าถึงตัวความรู้ (Body of Knowledge) และความชำนาญทางด้านทักษะในสิ่งที่เรียน (Body of Process) เพราะเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีกระบวนการทำงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจค้นคว้า ทดลอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ส่วนนักเรียนต้องดำเนินโครงงานตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงงาน (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, 2542 : 57)

ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน

การสอนแบบโครงงานเป็นฐานเป็นการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกคิดปฏิบัติให้เป็นการเรียนรู้ แบบโครงงาน (Project -Based Learning) เป็นรูปแบบการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มใหม่ๆ เป็นการศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถภายใต้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงาน (สถาบันส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2545 : 23) ซึ่งการที่นักเรียนได้ ฝึกคิด ค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจะช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่คิดเป็นสามารถค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตและทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นวิธีการสอนอย่างเป็นระบบที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นและทักษะในการยกระดับชีวิตผ่านกระบวนการขยาย กระบวนการสอบถามรายละเอียดของนักเรียนที่มีโครงสร้างซับซ้อน คำถามที่น่าเชื่อถือและผ่านผลงานและงานเขียนที่ได้รับการออกแบบมาอย่างพิถีพิถัน

วัฒนา มัคสมัน (2539 : 8) กล่าวว่า การสอนแบบโครงการเป็นการสอนที่มุ่งการให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยเด็กจะเป็นผู้มีบทบาทในการเลือกเรื่องที่จะเรียน เลือกรูปวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และครูที่ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก แสดงให้เห็นว่าครูให้ความสนใจ เชื่อมั่นในความคิดของเด็กและให้โอกาสเด็กที่จะเรียนตามความคิดและวิธีการของตนเอง

จิราภรณ์ ศิริทวี (2542 : 34) ได้อธิบายว่า การสอนแบบโครงงานเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการทำวิจัยเล็กๆ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพด้วยวิธีการ จุดประสงค์ของการทำโครงงานเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ รู้จักสรุปและทำความเข้าใจสิ่งที่ค้นพบ

ทิตนา แคมมณี (2548 : 139) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกทำโครงงานที่ตนสนใจ โดยร่วมกันสำรวจ สังเกต และกำหนดเรื่องที่ตนสนใจ วางแผนในการทำโครงงานร่วมกัน ศึกษาหาข้อมูลความรู้ที่

จำเป็น และลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้งานได้ข้อค้นพบหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่แล้วจึงเขียนรายงาน และนำเสนอต่อสาธารณชน เก็บข้อมูล แล้วนำผลงานและประสบการณ์ทั้งหมดมาอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ที่ได้รับทั้งหมด

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 1) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยการทำโครงการ (Project Based Learning) เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่นใดไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมอิสระและพัฒนาตนเอง ผู้เรียนสามารถ นำความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ มาเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ผลงานอันเป็นประโยชน์ ตามความถนัดและความสนใจ สามารถทำงานอย่างมีระบบ มีกระบวนการทำงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถนำเสนอผลงานของตนและกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์และประเมินผลงานของตนเองได้ นำเสนอผลการวิเคราะห์ การประเมินผล พร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขผลงานต่อไป

การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการหาความรู้ความจริงอย่างมีเหตุผลได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดขั้นสูง(Higher Order Thinking) และการประเมินตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนมาใช้ ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟัง และการสังเกตจากผู้รู้ โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงการและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ยังเน้นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ชีวิต และขณะที่เรียนผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ตามลำดับขั้นความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีความคิดของบลูมทั้ง 6 ชั้น คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่าและการคิดสร้างสรรค์

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะต่างๆด้วยตนเองทุกขั้นตอน การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดโครงการตามความสนใจและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และสามารถนำไปใช้ ในชีวิตจริงได้โดยมีครูเป็นผู้ให้การส่งเสริมและสนับสนุน

ลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

Weeks, Moss และ Duzer (วิกส์, มอสส์ และดิวเซอร์, 1998-1999 อ้างถึงใน สุพินดิษฐ์สกุล, 2543: 51) กล่าวถึง ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยวิธีโครงงานที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันไว้ดังนี้ คือ

1. นักเรียนเป็นผู้กำหนดเนื้อหา ขอบเขตของโครงงานที่ศึกษาค้นคว้าตามความสนใจและ ความสามารถ
2. นักเรียนออกแบบกระบวนการในการค้นคว้าโดยใช้แหล่งข้อมูลความรู้ที่หลากหลาย เช่น หนังสือ ฐานข้อมูลต่างๆ อินเทอร์เน็ต วิทยุทัศน์ การสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลภาคสนาม และการทดลอง รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลความรู้
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง และรับผิดชอบงานส่วนร่วมกับสมาชิกอื่น
4. นักเรียนเรียนรู้โดยการทำงานต่างๆ ร่วมกัน
5. การศึกษาค้นคว้าต่างๆ เรื่องที่สนใจต้องเป็นการศึกษาในแนวลึก ซึ่งจะทำให้นักเรียนมี ความรู้มากขึ้น การศึกษาไม่ควรปฏิบัติเฉพาะการค้นคว้าในห้องสมุด ต้องมีการปฏิบัติอื่นๆ อีก เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต
6. ต้องมีการสอนผู้อื่นเพื่ออธิบายความคิดของตน
7. มีการสร้างผลผลิตและใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอผลงานซึ่งเป็นผลผลิตสุดท้ายจากการสืบเสาะหาความรู้
8. นักเรียนมีการสะท้อนสิ่งที่นักเรียนได้ทำไปแล้วเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ การณ์ที่แต่ละคน ได้มา
9. มีการประเมินกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องและประเมินผลผลิตในขั้นสุดท้าย

วัฒนาพร ระบุทับทิม (2544 : 59) กล่าวถึงลักษณะความสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนได้เลือกเรื่องหรือประเด็นที่จะศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มได้
2. ผู้เรียนเป็นผู้เลือกวิธีการศึกษาและแหล่งเรียนรู้
3. ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน
4. การศึกษานั้นมีการเชื่อมโยงหรือบูรณาการระหว่างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่
5. ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2545 : 69-70) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของโครงงานดังนี้

1. เป็นเรื่องที่น่าสนใจ สงสัย ต้องการหาคำตอบ
2. เป็นการเรียนรู้ที่มีกระบวนการ มีระบบ ครอบคลุมกระบวนการ ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถหลายด้าน
3. เป็นการบูรณาการความรู้หลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

4. มีความสอดคล้องกับชีวิตจริง
5. เป็นการศึกษาอย่างลุ่มลึก
6. เป็นการแสวงหาความรู้และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง
7. มีการนำเสนอโครงการด้วยวิธีต่างๆ เช่น เสนอรายงานเป็นรูปเล่ม เสนอรายงานโดย การอภิปราย การแสดงเพลงพื้นบ้าน การจัดนิทรรศการ การจัดทำเป็นรูปโปสเตอร์ ฯลฯ
8. ความรู้หรือสิ่งที่ค้นพบ สามารถนำไปเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

จากการศึกษาลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการสรุปได้ว่า การจัดการเรียนที่ผู้เรียนเลือกจะศึกษาตามความสนใจของตนเอง ผู้เรียนจะออกแบบวางแผน ดำเนินการ ค้นหาคำตอบหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอนจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลที่ได้จากการศึกษา และนำเสนอผลงานออกมาและเผยแพร่ ความรู้ต่อไป

ประเภทของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการ

จิราภรณ์ ศิริทวี (2542 : 34) ได้แบ่งโครงการออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. โครงการตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงการที่บูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานในการกำหนดโครงการและการปฏิบัติ

2. โครงการตามความสนใจ เป็นโครงการที่ผู้เรียนกำหนดตอนตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการโดยนำเอาความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาบูรณาการกำหนดโครงการและการปฏิบัติ

สำหรับ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2545 : 68) ได้อธิบายว่า โครงการที่กำหนดให้ผู้เรียนทำตามความถนัด และความสนใจมีผู้แบ่งไว้หลายประเภท แต่อาจรวมเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 4 ประเภท ได้แก่

1. โครงการสำรวจข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลเรื่องที่ศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น เช่น โครงการสำรวจความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียน โครงการสำรวจตัวอย่างพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นอาหาร โครงการสำรวจแหล่งวิทยากรในชุมชน โครงการสำรวจคุณภาพหน้าที่จากแหล่งต่างๆ ของโรงเรียน โครงการสำรวจจากประหยัดพลังงานในโรงเรียน ฯลฯ

2. โครงการประเภททฤษฎี หลักการ แนวความคิด การศึกษาค้นคว้า และการทดลอง เป็นการศึกษาค้นคว้าโดยการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งวิทยากร เช่น จากห้องสมุด จากวิทยากร จากแหล่งประกอบการ ฯลฯ เพื่อฝึกฝนการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองแล้วนำมาเปรียบเทียบ กับ ความรู้ที่ได้รับโดยตรงจากตำราต่างๆหรือทดลอง เพื่อตรวจสอบกับทฤษฎี กฎ หลัก ข้อเท็จจริง หรือข้อสงสัยบางประการอันเป็นการค้นพบหลักการ ทฤษฎีใหม่ หรือวิธีการใหม่ๆ เป็นแนวทางการพัฒนาตนเองต่อไป โครงการเหล่านี้ เช่น โครงการศึกษาเปรียบเทียบการงอกของเมล็ดพืชอันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆ โครงการทดลอง การดูซึมสารปนเปื้อนในของเหลวจากสารชนิดต่างๆ โครงการผลิตเครื่องสำอางจากผลไม้ชนิดต่าง โครงการทดลองปลูกพืชผักสวนครัวโดยไม่ใช้ดิน โครงการทดลองทำไข่เค็มสูตรใหม่ โครงการทดลองเพาะถั่วงอกด้วยวิธีต่างๆ ฯลฯ

3. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ โครงการประเภทนี้มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์จากการสังเกต การคิดวิเคราะห์ระบบการทำงานสิ่งของเครื่องใช้ หรือ

อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ ในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องงานออกแบบกลองบรรจุผลิตภัณฑ์ต่างๆ เครื่องงานผลิตเครื่องฉีดยาฆ่าแมลง เครื่องงานสร้างหุ่นยนต์ช่วยทำงานบ้าน เครื่องงานผลิตเครื่องอบอาหารจากพลังงาน แสงอาทิตย์ เครื่องงานประดิษฐ์ ฯลฯ

จากการศึกษาประเภทของการจัดการเรียนรู้อาศัยโครงงาน สรุปได้ว่าประเภทของโครงงานแบ่งโครงงานตามสาระการเรียนรู้ โครงงานตามความสนใจ ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบแล้วแต่ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนที่ต้องการจะศึกษา หรือหาคำตอบต่อปัญหาที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนรู้อาศัยโครงงานผู้เรียนจะได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนริเริ่มวางแผน และดำเนินการศึกษา ทำการรวบรวมข้อมูลและสรุปผลการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ ได้พัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา ทักษะการเชื่อมโยงความรู้จากวิชาต่างๆเข้าด้วยกัน ทักษะการแสดงออก การทำงานกลุ่ม พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนได้พัฒนาความรู้ความสามารถให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในทุกระดับการศึกษา

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อาศัยโครงงาน

นฤมล ยุตาคม (2543 : 41) กล่าวถึงขั้นตอนในการทำโครงงานมีดังนี้

1. กำหนดหัวข้อกว้างๆ ในวิชาที่เรียนที่นักเรียนสนใจ (ใช้เวลา 1-2 วัน)
 - 1.1 มีเรื่องใดที่นักเรียนสนใจในวิชาที่เรียน
 - 1.2 นักเรียนสามารถจะใช้แหล่งความรู้ใดในการค้นคว้าข้อมูลที่มีลักษณะแตกต่างๆ จากปกติ
 - 1.3 สิ่งที่นักเรียนสนใจในชีวิตคืออะไร (กีฬา ดนตรี)
 - 1.4 นักเรียนจะมีแนวทางใดในการผสมผสานความสนใจในชีวิตกับเรื่องที่นักเรียน จะศึกษา
2. หาผู้ร่วมงาน กลุ่มละไม่เกิน 3 คน ใช้เวลา 1-2 วัน)
 - 2.1 อาจเป็นผู้เรียนในชั้นเดียวกันหรือนอกชั้นเรียนก็ได้
 - 2.2 กลุ่มผู้ทำงานควรมีความสนใจศึกษาในเรื่องเดียวกัน
 - 2.3 นักเรียนอาจใช้อีเมลหรือการพูดคุยกันในการหาผู้ร่วมงาน
3. ทำการค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานก่อน (ใช้เวลา 2 สัปดาห์)
 - 3.1 นักเรียนจะต้องค้นหาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการ เช่น เป็นอะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร มีใครเข้ามาเกี่ยวข้อง และใช้เวลานานเท่าไร เป็นต้น
 - 3.2 นักเรียนจะต้องมีความรู้มากพอในเรื่องที่จะทำเพื่อให้สามารถอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจพื้นฐานได้
 - 3.3 นักเรียนจะต้องอ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา จากหนังสือ ตำรา วารสาร สารานุกรม และอื่นๆ
4. ทำหัวข้อให้แคบลงเป็นชื่อโครงงาน
 - 4.1 นักเรียนไม่ต้องค้นคว้าข้อมูลจริงทั้งหมด แต่ให้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะค้นคว้า

4.2 หัวข้อกว้างๆที่นักเรียนสนใจมากที่สุดมีอะไรบ้าง
 4.4 ให้แน่ใจว่าเรื่องที่จะทำการวิจัยเป็นเรื่องที่นักเรียนสามารถทำได้
 4.5 นักเรียนต้องหาเรื่องที่สามารถทดสอบ วัดและทดลองหรือรวบรวมข้อมูลได้ ควรเป็นเรื่องที่หาข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบันหรือพิสูจน์ความคิดในการวิจัยโดยหลัก คือ ต้องเป็นเรื่องที่เล็กพอที่จะสามารถทำได้สำเร็จในเวลาที่มีอยู่

5. ค้นหาวิธีการตอบคำถาม

- 5.1 นักเรียนรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องที่ทำ
- 5.2 มีคำถามอะไรบ้าง ที่นักเรียนยังไม่รู้
- 5.3 มีข้อมูลอะไรบ้างที่จำเป็นในการค้นหาคำตอบของคำถามที่นักเรียน

ถาม

5.4 นักเรียนจะหาข้อมูลเหล่านั้นได้ที่ไหน

6. การรวบรวมข้อมูล (ใช้เวลา 2 สัปดาห์)

6.1 ใช้แหล่งข้อมูลทั้งหมดที่นักเรียนสามารถหาได้จากห้องสมุด เช่น หนังสือ วารสาร จากการสนทนากับผู้รู้ จากฐานข้อมูล หรือจากจินตนาการ อะไรก็ได้แต่ที่ทำได้

6.2 อาจเป็นข้อมูลที่ไต่จากการทดลองที่กลุ่มรวบรวมได้

7. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อดูว่าค้นพบอะไร (ใช้เวลา 1 สัปดาห์)

7.1 เขียนภาพแสดงข้อมูลเพื่อหารูปแบบ หรือความเชื่อมโยงที่เป็นรูปธรรม

7.2 ข้อมูลที่มีอยู่ บอกอะไรกับนักเรียนบ้าง

7.3 ข้อมูลที่รวบรวมได้สนับสนุนสิ่งที่นักเรียนต้องการพิสูจน์หรือไม่

7.4 ข้อมูลที่ได้อธิบายปรากฏการณ์ที่นักเรียนกำลังค้นหาหรือไม่

7.5 ถ้าข้อมูลที่ไต่แสดงอะไรบางอย่างแตกต่างจากที่นักเรียนคาดไว้ ทำไม

จึงเป็นเช่นนั้น

8. เขียนรายงานอธิบายโครงการ (ใช้เวลา 1 สัปดาห์)

สุพิน ดิษฐสกุล (2543 : 55-56) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนด้วยวิธีทำโครงการ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ครูเสนอหัวข้อเรื่องทั้งหมดในเนื้อหาวิชาที่ต้องการให้นักเรียนศึกษา
2. นักเรียนเลือกหัวข้อเรื่องที่ตนเองสนใจ
3. เข้ากลุ่ม วางแผนเพื่อพิจารณากำหนดขอบข่ายเนื้อหาในหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา กำหนดจุดประสงค์การเรียน ออกแบบการค้นคว้าข้อมูลความรู้จากแหล่งต่าง ๆ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

4. นำเสนอเค้าโครงของเนื้อหาเรื่องที่ศึกษา (Outline) ต่อชั้นเรียนเพื่อสะท้อนความคิด (Reflect)

5. ค้นคว้าข้อมูลความรู้ จัดกระทำข้อมูลความรู้โดยกาวิเคราะห์ พุดคุย แลกเปลี่ยนความคิด เห็นอภิปราย ชักถาม สังเคราะห์ สรุปลำดับเป็นเรื่องราว

6. คิดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลความรู้ของเรื่องที่ศึกษา

7. สร้างสื่อเพื่อนำเสนอข้อมูลความรู้ของเรื่องที่ศึกษา
8. สะท้อนความคิดเพื่อบอกเล่าประสบการณ์ต่างๆ
9. นำสื่อที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่อชั้นเรียน
10. ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนที่เป็นผู้ชม
11. ประเมินผล

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน

การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานนั้น มีกระบวนการและขั้นตอนแตกต่างกันไปตามแต่ละทฤษฎี สำหรับแนวคิดที่ถูกพิจารณาแล้วเหมาะสมกับบริบทของเมืองไทย คือ

แนวคิดที่ 1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ซึ่งได้นำเสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นนำเสนอ หมายถึง ขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ กำหนดสถานการณ์ สถานการณ์ เกม เล่นเกม ดูรูปภาพ หรือผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เช่น สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนของโครงงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนรู้

1.2 ขั้นวางแผน หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยการระดมความคิดอภิปรายหรือข้อสรุปของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

1.3 ขั้นปฏิบัติ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน

1.4 ขั้นประเมินผล หมายถึง ขั้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีผู้สอน ผู้เรียนและเพื่อนร่วมกันประเมิน

แนวคิดที่ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ตาม โมเดลจากรยานแห่งการเรียนรู้แบบ PBL ของ วิจารณ์ พานิช (2555: 71-75) ซึ่งแนวคิดนี้มีความเชื่อว่า หากต้องการให้การเรียนรู้มีพลังและฝังในตัวผู้เรียนได้ ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เรียนโดยการลงมือทำเป็นโครงการ (Project) ร่วมมือกันทำเป็นทีม และทำกับปัญหาที่มีอยู่ในชีวิตจริง ซึ่ง ส่วนของ วงล้อ แต่ละขั้น ได้แก่ Define, Plan, Do, Review และ Presentation

2.1 Define คือ ขั้นตอนการทำให้สมาชิกของทีมงาน รวมทั้งครูด้วยมีความชัดเจนร่วมกันว่า คำถาม ปัญหา ประเด็น ความท้าทายของโครงการคืออะไร และเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อะไร

2.2 Plan คือ การวางแผนการทำงานในโครงการ ครูก็ต้องวางแผน กำหนดทางหนีทีไล่ในการทำหน้าที่โค้ช รวมทั้งเตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำโครงการของนักเรียน และที่สำคัญ เตรียมคำถามไว้ถามทีมงานเพื่อกระตุ้นให้คิดถึงประเด็นสำคัญบางประเด็นที่นักเรียนมองข้าม โดยถือหลักว่า ครูต้องไม่เข้าไปช่วยเหลือจนทีมงานขาดโอกาสคิดเองแก้ปัญหาเอง นักเรียนที่เป็นทีมงานก็ต้องวางแผนงานของตน แบ่งหน้าที่กับรับผิดชอบ การประชุมพบปะระหว่าง

ทีมงาน การแลกเปลี่ยนข้อค้นพบแลกเปลี่ยนคำถาม แลกเปลี่ยนวิธีการ ยิ่งทำความเข้าใจร่วมกันไว้ชัดเจนเพียงใด งานในชั้น Do ก็จะสะดวกเลื่อนไหลดีเพียงนั้น

2.3 Do คือ การลงมือทำ มักจะพบปัญหาที่ไม่คาดคิดเสมอ นักเรียนจึงจะได้เรียนรู้ทักษะในการแก้ปัญหา การประสานงาน การทำงานร่วมกันเป็นทีม การจัดการความขัดแย้ง ทักษะในการทำงานภายใต้ทรัพยากรจำกัด ทักษะในการค้นหาความรู้เพิ่มเติมทักษะในการทำงานในสภาพที่ทีมงานมีความแตกต่างหลากหลาย ทักษะการทำงานในสภาพกดดัน ทักษะในการบันทึกผลงาน ทักษะในการวิเคราะห์ผล และแลกเปลี่ยนข้อวิเคราะห์กับเพื่อนร่วมทีม เป็นต้น ในขั้นตอน Do นี้ ครูเพื่อศิษย์จะได้มีโอกาสสังเกตทำความเข้าใจและเข้าใจศิษย์เป็นรายคน และเรียนรู้หรือฝึกทำหน้าที่เป็นวิทยากรและโค้ชด้วย

2.4 Review คือ การที่ทีมนักเรียนจะทบทวนการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่แค่ทบทวนว่าโครงการได้ผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ แต่จะต้องเน้นทบทวนว่างานหรือกิจกรรม หรือพฤติกรรมแต่ละขั้นตอนได้ให้บทเรียนอะไรบ้าง เอาทั้งขั้นตอนที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลวมาทำความเข้าใจ และกำหนดวิธีทำงานใหม่ที่ถูกต้องเหมาะสมรวมทั้งเอาเหตุการณ์ระทึกใจ หรือเหตุการณ์ที่ภาคภูมิใจ ประทับใจ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ขั้นตอนนี้เป็นการเรียนรู้แบบทบทวนไตร่ตรอง (reflection) หรือในภาษา KM เรียกว่า AAR (After Action Review)

2.5 Presentation คือ การนำเสนอโครงการต่อชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่ทำให้การเรียนรู้ทักษะอีกชุดหนึ่ง ต่อเนื่องกับขั้นตอน Review เป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการทบทวนขั้นตอนของงานและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเข้มข้น แล้วเอามานำเสนอในรูปแบบที่เราใจให้อารมณ์และให้ความรู้ (ปัญญา) ทีมงานของนักเรียนอาจสร้างนวัตกรรมในการนำเสนอก็ได้ โดยอาจเขียนเป็นรายงาน และนำเสนอเป็นการรายงานหน้าชั้น มี เพาเวอร์พอยนต์ (PowerPoint) ประกอบ หรือจัดทำวีดิทัศน์นำเสนอ หรือนำเสนอเป็นละคร เป็นต้น

แนวคิดที่ 3 การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน ที่ปรับจากการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย ของดุซงกี โยเหลาและคณะ(2557: 20-23) โดยมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 **ขั้นให้ความรู้พื้นฐาน** ครูให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำโครงการก่อนการเรียนรู้ เนื่องจากการทำโครงการมีรูปแบบและขั้นตอนที่ชัดเจนและรัดกุม ดังนั้นนักเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงการไว้เป็นพื้นฐาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติขณะทำงานโครงการจริง ในขั้นแสวงหาความรู้

3.2 **ขั้นกระตุ้นความสนใจ** ครูเตรียมกิจกรรมที่จะกระตุ้นความสนใจของนักเรียน โดยต้องคิดหรือเตรียมกิจกรรมที่ดึงดูดให้นักเรียนสนใจ ใคร่รู้ ถึงความสนุกสนานในการทำโครงการหรือกิจกรรมร่วมกัน โดยกิจกรรมนั้นอาจเป็นกิจกรรมที่ครูกำหนดขึ้น หรืออาจเป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความสนใจต้องการจะทำอยู่แล้ว ทั้งนี้ในการกระตุ้นของครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอจากกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้ของครูที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่หรือเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3.3 ชั้นจัดกลุ่มร่วมมือ ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันแสวงหาความรู้ ใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผนดำเนินกิจกรรม โดยนักเรียนเป็นผู้ร่วมกันวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง โดยระดมความคิดและหารือ แบ่งหน้าที่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน หลังจากที่ได้ทราบหัวข้อสิ่งที่ตนเองต้องเรียนรู้ในภาคเรียนนั้นๆเรียบร้อยแล้ว

3.4 ชั้นแสวงหาความรู้ ในชั้นแสวงหาความรู้มีแนวทางปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการทำกิจกรรม คือ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโครงการตามหัวข้อที่กลุ่มสนใจ นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนตามข้อตกลงของกลุ่ม พร้อมทั้งร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม โดยขอคำปรึกษาจากครูเป็นระยะเมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหาเกิดขึ้นนักเรียนร่วมกันเขียนรูปเล่ม สรุปรายงานจากโครงการที่ตนปฏิบัติ

3.5 ชั้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้ ครูให้นักเรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการทำกิจกรรม โดยครูใช้คำถาม ถามนักเรียนนำไปสู่การสรุปสิ่งที่เรียนรู้

3.6 ชั้นนำเสนอผลงาน ครูให้นักเรียนนำเสนอผลการเรียนรู้โดยครูออกแบบกิจกรรมหรือจัดเวลาให้นักเรียนได้เสนอสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ เพื่อให้เพื่อนร่วมชั้น และนักเรียนอื่นๆในโรงเรียนได้ชมผลงานและเรียนรู้กิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อาทิตยา เพ็ญไพบูลย์และไพทยา มีสัจย์ (มปป. : 890-891) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์โดยใช้โครงการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – Efficacy) เห็นจากการพิจารณาสมุดบันทึกกิจกรรมโครงการ และการสังเกตการทำงาน of นักเรียน นักเรียนมีการประเมินและตัดสินใจวิธีการหาคำตอบที่ตนเองและสมาชิกในกลุ่ม คิดว่ามีความเป็นไปได้ที่จะได้ผลสำเร็จ กล่าวคือ นักเรียนร่วมกันศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล วางแผนการดำเนินงาน การเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับโครงการ มีการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) ปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดจากการทดลองเพื่อให้ดำเนินการลุล่วงไปได้ นักเรียนกระตือรือร้นที่จะดำเนินกิจกรรมโครงการให้ประสบความสำเร็จและสร้างสรรค์ผลงานออกมาในระดับที่ดี กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้โครงการส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา คิดหาทางแก้ไขปัญหา แสวงหาสาเหตุ หาความรู้ด้วยตนเองเพื่อปฏิบัติการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น 3) พฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนที่ได้ทำการสังเกต พบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้โครงการ โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมโครงการ มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ นักเรียนมีเป้าหมายที่งานสำเร็จไปด้วยกัน มี

การเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ การทำงานตามแผน ที่วางไว้ มีการร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เจอ สร้างสรรค์ชิ้นงาน และร่วมกันนำเสนอผลงาน

ประกายฉัตร ขวัญแก้ว พัทธรา วาณิชวดีนและสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล (2559 : 5) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน Project-Based Learning (PBL) ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ด้วยการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ด้วยการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน โดยใช้แผนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะ ความคิดสร้างสรรค์ในการสอน มีคุณลักษณะความคิด สร้างสรรค์หลังการประเมินสูงกว่าก่อนการประเมิน

สิทธิพล อัจฉินทร์และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยการวางแผนและจัดทำโครงการศึกษาด้านหลักสูตรการไปศึกษาดูงานที่สถานศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาดูงาน และการเขียนรายงานผลโครงการศึกษาดูงาน รวมทั้งการนำเสนอผลการศึกษา ดูงาน การจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาพร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งทราบแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินหลักสูตร 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้โครงการเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.72 คิดเป็นร้อยละ 82.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 และมีจำนวนนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 77.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75 และ 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นิทรพร ลัดดากรพันธุ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการรายวิชา ทว.465 คริสต์จริยศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า สามารถใช้การเรียนการสอนแบบโครงการได้โดยมีนักศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนที่นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและพัฒนา ศักยภาพของตัวเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ ความคิด ทักษะคิด บุคลิกภาพ การปฏิบัติ สังคม และการนำไปใช้ นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนการสอนแบบโครงการในระดับมากที่สุดเพราะวิธีการเรียนการสอนแบบนี้ทำให้เข้าใจง่ายและสามารถนำไปใช้ได้ ในคริสตจักรและชุมชนการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน คริสตจักรและชุมชน

งานวิจัยต่างประเทศ

การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning-PBL) เป็นการเรียนรู้ด้วยโครงงานซึ่งจะสอนตามความสนใจของนักเรียน การออกแบบโครงงานที่ดีจะกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและใช้ทักษะการคิดขั้นสูง การจัดการเรียนรู้แบบ PBL เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับสมองและให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะการใช้ทักษะการคิด ศักยภาพในการรับรู้สิ่งใหม่ๆ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหา และได้รับความช่วยเหลือให้เข้าใจว่า ความรู้กับทักษะเหล่านั้นสัมพันธ์กันด้วยเหตุใด เมื่อไหร่ และอย่างไร ระดับการเรียนรู้ของนักเรียนก็จะสูงขึ้น(Blandford, Brown, & Conking, 2000 : 23)

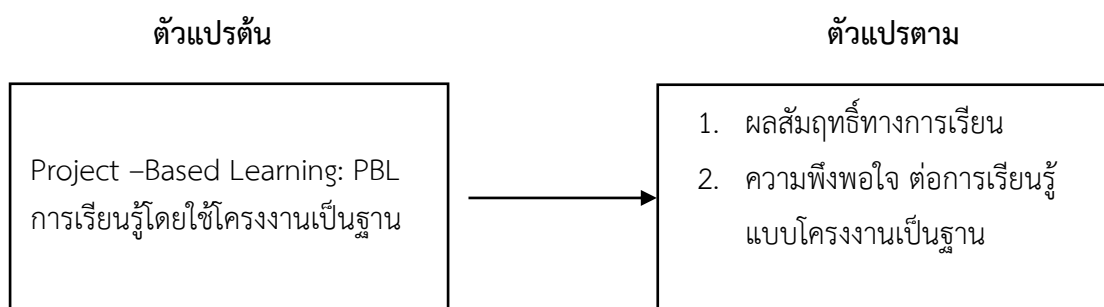
Bell, Stephanie (เบลล์, สเตฟานี, 2010: 40) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future เขาได้อธิบายว่า จากการศึกษาของอังกฤษในช่วงระยะเวลาสามปี เมื่อทำการเปรียบเทียบนักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมคณิตศาสตร์แบบดั้งเดิมที่โรงเรียนแห่งหนึ่งและเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่โรงเรียนอีกแห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่าจากการทดสอบจำนวน 3 ครั้ง นักเรียนที่เรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานได้รับคะแนนสูงสุดในการสอบระดับประเทศมากกว่านักเรียนที่เรียนแบบดั้งเดิม นักเรียนที่โรงเรียน PBL สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับกระบวนการที่ใช้สูตรได้เท่าเทียมกับนักเรียนที่เรียนแบบดั้งเดิมแต่สามารถตอบปัญหาแบบประยุกต์และใช้แนวคิดได้ดีกว่า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปว่านักเรียนสามารถเรียนรู้และได้รับความรู้ประเภทต่างๆ จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

นอกจากนั้น จากการวิจัยเกี่ยวโรงเรียนในเขตเมืองที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติในกรุงบอสตันที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่เรียกว่า Expeditionary Learning นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 8 แสดงคะแนนสูงสุดเป็นอันดับสองในเขตการศึกษา Stanford 9 Open Ended Reading Assessment(Thomas 2000) และพบว่าคล้ายกับการค้นพบที่ Maine ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้วิธี PBL มีคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในทุกพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จใน Maine Maine Educational Assessment Battery หลังจากใช้เวลาเพียง 1 ปี คะแนนที่เพิ่มขึ้นที่เก็บจากโรงเรียนแห่งนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของรัฐถึงสามถึงสิบเท่า

Wekesa, Noah Wafula Ongunya, Raphael Odhiambo (เวเคซา, โนอาห์ เวฟูลา อองกันยา, แรเฟิล ออเดียมโบ, 2016: 28) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ Project Based Learning on Students' Performance in the Concept of Classification of Organisms among Secondary Schools in Kenya จากการศึกษาพบว่า a) การค้นพบสามารถแบ่งเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์และเป็นพื้นฐานสำหรับการสรุปว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการจำแนกประเภทของสิ่งมีชีวิตอยู่ในระดับที่สูงขึ้น b) เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้โดย

นักเรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถเปลี่ยนทัศนคติเชิงบวกของนักเรียนต่อการจัดหมวดหมู่ซึ่งมีส่วนช่วยปรับปรุงผลการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

กรอบแนวความคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้
โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา
ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนอิสลามศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปภาค
การศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดย
ใช้โครงงานเป็นฐานประกอบด้วย 5 แผน คือ

แผนที่ 1 เรื่อง ความหมายแนวคิด รูปแบบ ของการบูรณาการศาสตร์

แผนที่ 2 เรื่อง วิธีการและเทคนิคการบูรณาการศาสตร์

แผนที่ 3 เรื่อง ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์มุสลิม

แผนที่ 4 เรื่อง ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ตะวันตกและตะวันออก

แผนที่ 5 เรื่อง การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับ
ศาสตร์ทั่วไปที่มีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัยแบบอิงเกณฑ์ จำนวน 8 ข้อ

1.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชา
การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐานจำนวน 15 ข้อ

2. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการ
ศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 วิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานและการบูรณาการศาสตร์ให้สอดคล้องกับเอกสารประกอบการสอนที่สร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อออกแบบกิจกรรมในแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาจำนวน 5 ข้อ

2) ประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบเอกสารประกอบการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ แก้ไขความถูกต้อง ความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะ นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไข

3) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้และนำมาหาค่า IOC แผนการจัดการเรียนรู้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 ผ่านเกณฑ์

4) นำข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้เชี่ยวชาญและนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนไปทดลองหาประสิทธิภาพ

2.2 วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย เป็นแบบอัตนัย จำนวน 8 ข้อ

3) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) และตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนของข้อความและภาษา ผลการหาค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

4) ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไปทดลองใช้

6) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อัตนัยมาตรวจให้คะแนน หาค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.35-0.75 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (d) อยู่ระหว่าง 0.10-0.85 และนำข้อสอบไปหาความเชื่อมั่น(r) ทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.79

7) ตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

2.3 การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

1) ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดความพึงพอใจจากเอกสาร

2) ร่างแบบประเมินความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนแบบของไลเกอร์ตสเกล (Likert Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุดจำนวน 15 ข้อ

- 3) นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนของข้อความและภาษา
- 4) ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความพึงพอใจตามข้อเสนอแนะ
- 5) นำแบบวัดความพึงพอใจมาตรวจให้คะแนนและหาค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67- 1.00
- 6) ปรับปรุงแก้ไขและนำแบบประเมินความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้กับกลุ่มทดลองคือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลาม ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน โดยการใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบ ก่อน – หลัง One – Group Pretest Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 248-249)

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน (Post-test)
O ₁	X	O ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

- O₁ แทน ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
- X แทน การเรียนด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป
- O₂ แทน ทดสอบหลังเรียน (Post-test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐานโดยใช้สูตร E1/ E2 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test)
3. หาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนจากแผนการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความเที่ยง (Validity) ของเครื่องมือตามวิธีของโรวินเนลลี (Rovineli) และแฮมเบิลตัน (Hambleton) คำนวณจากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 63-65)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับเนื้อหา

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

มีเกณฑ์การพิจารณาการให้คะแนนค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103)

คะแนน	หมายถึง
+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้
0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้
-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้

3. หาความยากง่าย (p) รายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2548: 155)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P คือ ดัชนีความยากง่าย

R คือ จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูก

การแปลความหมายดัชนีค่าความยากง่าย อ้างอิงเกณฑ์ ดังนี้ (พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์, 2554: 4-5)

ดัชนีค่าความยากง่าย	ความหมาย
มากกว่า 0.8	ง่ายมาก (ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)
0.60 - 0.80	ค่อนข้างง่าย
0.40 - 0.59	ปานกลาง
0.20 - 0.39	ค่อนข้างยาก
น้อยกว่า 0.20	ยากมาก (ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)

4. หาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามวิธีการของแบรนแนน (Brannan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2548: 155)

$$D = \frac{R_U - R_L}{N_H}$$

เมื่อ D คือ ค่าอำนาจจำแนก

R_U คือ จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนสูง

R_L คือ จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนต่ำ

N_H คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มคะแนนสูงหรือกลุ่มคะแนนต่ำ

การแปลความหมายค่าดัชนีอำนาจจำแนกดังนี้ (พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์, 2554: 4-5)

ดัชนีค่าอำนาจจำแนก	ความหมาย
มากกว่า 0.40	ดีมาก
0.30 – 0.39	ดี
0.20 – 0.29	ปานกลาง
0.00 – 0.19	ปรับปรุง
น้อยกว่า 0.00	ตัดทิ้ง

5. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่งับของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ตามวิธีของ ลิวิงสตัน (Livingston, 1972) โดยคำนวณจากสูตร

$$r_{cc} = \frac{\sigma^2(KR.20) + (\mu + KC)^2}{\sigma^2 + (\mu - KC)^2}$$

6. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t - test Independent)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

E_1	คือ ค่าประสิทธิภาพตัวแรก คิดได้จากคะแนนร้อยละของคะแนนระหว่างเรียน
E_2	คือ ค่าประสิทธิภาพตัวที่สอง คิดได้จากคะแนนร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
μ	คือ ค่าเฉลี่ย
σ	คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	คือ ค่าความต่างของคะแนนระหว่างเรียน
X_1	คือ ค่าคะแนนก่อนเรียน
X_2	คือ ค่าคะแนนหลังเรียน
Σ	คือ ค่าของผลรวม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอแนะนำเสนอรายงานผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้

ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้คือ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป ซึ่งในส่วนของเนื้อหาจะประกอบด้วยกัน 5 เรื่อง คือ

- เรื่องที่ 1 ความหมายแนวคิด รูปแบบ ของการบูรณาการศาสตร์
- เรื่องที่ 2 วิธีการและเทคนิคการบูรณาการศาสตร์
- เรื่องที่ 3 ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์มุสลิม
- เรื่องที่ 4 ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ตะวันตกและตะวันออก

เรื่องที่ 5 การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

1.2 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป แสดงดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

แผนที่	เรื่อง	ค่าประสิทธิภาพ			การแปลผล
		E ₁	E ₂	E ₁ /E ₂	
1	ความหมายแนวคิด รูปแบบ ของ การบูรณาการศาสตร์	83.50	88.13	83.50/88.13	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
2	วิธีการและเทคนิคการบูรณาการ ศาสตร์	85.00	88.13	85.00/88.13	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
3	ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ มุสลิม	88.75	88.13	88.75/88.13	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
4	ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ ตะวันตก	91.25	88.13	91.25/88.13	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
5	การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับ ศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงาน เป็นฐาน	88.00	88.13	88.00/88.13	มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์

จากข้อมูลตารางที่ 4.1 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ลำดับที่	จำนวนนักเรียน	คะแนน (40)	μ	σ	t-Value	Sig
ก่อนเรียน	20	X ₁	33.90	1.23	9.19	0.000
หลังเรียน		X ₂	35.25	1.58		

*p < .05

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ดังตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ		การแปลผล
	μ	σ	
1. การจัดการเรียนรู้	4.48	0.50	มาก
2. บรรยากาศการเรียนรู้	4.22	0.56	มาก
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.27	0.53	มาก
4. สื่อประกอบการสอน	4.13	0.54	มาก
5. การวัดและประเมินผล	4.20	0.49	มาก
รวม	4.26	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.26 ซึ่งหมายความว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และด้านสื่อประกอบการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายด้าน มีปรากฏผลดังตารางที่ 4.4 ถึงตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำแนกตามด้านการจัดการเรียนรู้

ด้านการจัดการเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ		การแปลผล
	μ	σ	
1. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.38	0.25	มาก
2. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ฝึกปฏิบัติจริง อภิปรายกลุ่ม นำเสนอผลงาน เป็นต้น	4.62	0.59	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา	4.36	0.52	มาก
รวม	4.48	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปด้านการจัดการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ฝึกปฏิบัติจริง อภิปรายกลุ่ม นำเสนอผลงาน เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ความพึงพอใจต่ำสุดคือ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ความพึงพอใจของนักศึกษาโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำแนกตามด้านบรรยากาศการเรียนรู้

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ		การแปลผล
	μ	σ	
1 ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.29	0.29	มาก
2 เปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	4.30	0.47	มาก
3 บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน เป็นกันเองระหว่างเพื่อนในห้องเรียน	4.38	0.46	มาก
4 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.45	0.29	มากที่สุด
รวม	4.22	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปด้านบรรยากาศการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

แบบโครงการเป็นฐาน ช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้อย่างมีความสุขมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และบรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน เป็นกันเองระหว่างเพื่อนในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจในระดับต่ำสุด คือ ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ซึ่งแปลผลได้ว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงการเป็นฐานด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	ระดับความพึงพอใจ		การแปลผล
	μ	σ	
1. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ	4.36	0.66	มาก
2. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจนขึ้น	4.25	0.56	มาก
3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.14	0.51	มาก
4. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง	4.29	0.48	มาก
5. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมกันในชั้นเรียน	4.38	0.51	มาก
รวม	4.27	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงการเป็นฐานสำหรับหลักสูตรศรัทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.27 ซึ่งหมายความว่านักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมกันในชั้นเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุดคือ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

ตารางที่ 4.7 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำแนกตามด้านสื่อประกอบการสอน

ด้านสื่อประกอบการสอน	ระดับความพึงพอใจ		การแปลผล
	μ		
1. อาจารย์ใช้ตำรา/แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน	4.22	0.37	มาก
2. อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษา ค้นคว้า ได้ด้วยตนเอง	4.33	0.41	มาก
3. อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น	4.20	0.32	มาก
รวม	4.28	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปด้านจุดประสงค์การเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28

หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนความพึงพอใจสูงสุดคือ อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษา ค้นคว้า ได้ด้วยตนเองโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจต่ำสุดคือ อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้
โครงการเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
สอนอิสลามศึกษา ผู้วิจัยจึงขอก่อสรุป ตามหัวข้อดังนี้ คือ สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและ
ข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับ
ศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงการเป็นฐาน ค่า E1/E2 เท่ากับ 87.30/88.88 ซึ่งแปลได้ว่า แผนการจัดการ
เรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงการเป็นฐาน มีประสิทธิภาพสูง
กว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80)
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการเรียนรู้รายวิชาการ
บูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงการเป็นฐาน มีคะแนนหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01
3. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์
อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงการเป็นฐานสำหรับหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
สอนอิสลามศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.52$) หมายความว่านักศึกษามีความพึงพอใจใน
ระดับมาก

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับ
ศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงการเป็นฐาน มีค่า E1/E2 เท่ากับ 87.25/88.13 ซึ่งแปลได้ว่า แผนการจัดการ
เรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงการเป็นฐาน มีประสิทธิภาพสูง
กว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพ
ที่สามารถจะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปได้
อย่างชัดเจน และสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อาทิตยา เพ็ญไพบุลย์และไพทยา มีสัจย์ (มปป. : 890-891) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้อาชีพศึกษาโดยใช้โครงงานของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานทำให้นักศึกษาเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self -Efficacy) ซึ่งเห็นจากการพิจารณาสมุดบันทึกกิจกรรมโครงงานและการสังเกตการทำงาน of นักศึกษา นักศึกษามีการประเมินและตัดสินใจวิธีการหาคำตอบที่ตนเองและสมาชิกในกลุ่มคิดว่ามีความเป็นไปได้ที่จะได้ผลสำเร็จ กล่าวคือ นักศึกษาร่วมกันศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูล วางแผนการดำเนินงาน การเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับโครงงาน มีการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) ปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดจากการทดลองเพื่อให้ดำเนินการลุล่วงไปได้ นักศึกษากระตือรือร้นที่จะดำเนินกิจกรรมโครงงานให้ประสบความสำเร็จ และสร้างสรรค์ผลงานออกมาในระดับที่ดี กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้โครงงานส่งเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา คิดหาทางแก้ไขปัญหา แสวงหาสาเหตุ หาความรู้ด้วยตนเองเพื่อปฏิบัติการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น 3) พฤติกรรมกลุ่มของนักศึกษาที่ได้ทำการสังเกต พบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้โครงงาน โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก นักศึกษาร่วมกันทำกิจกรรมโครงงาน มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ นักศึกษามีเป้าหมายที่งานสำเร็จไปด้วยกัน มีการเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การทำงานตามแผนที่วางไว้ มีการร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เจอ สร้างสรรค์ชิ้นงาน และร่วมกันนำเสนอผลงานซึ่งจากการสำรวจโครงงานของนักศึกษาและการทำงานกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียนสามารถ

นอกจากนั้น ราตรี เสนาป่า และ รัตน์ติพร สำอางค์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 รายวิชาฟิสิกส์ เรื่องงานและพลังงานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและจดจำเนื้อหาวิชาที่เรียนได้ง่ายขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้มีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงซึ่งเป็นการฝึกการคิดและการตัดสินใจของนักเรียน มีการอภิปรายความรู้ร่วมกันในกลุ่มและเพื่อนร่วมชั้นเรียน และมีการฝึกนำเสนอผลงาน รวมทั้งบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้กับนักเรียนได้ทำกิจกรรมได้อย่างอิสระโดยมีครูเป็นเพียงผู้แนะนำเท่านั้น ทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนาน และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบครอบ สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานในระดับมากที่สุด(ราตรี เสนาป่า และ รัตน์ติพร สำอางค์, มปป. : 342)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการทำโครงการสามารถกระตุ้นให้นักศึกษามีทักษะในการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาที่มีทักษะในการใช้ชีวิตร่วมกันได้ด้วยทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงการที่ทำไ้ผ่านกระบวนการขั้นตอนในการสร้างอย่างมีระบบและมีวิธีการเขียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปนั้นมีประสิทธิภาพที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนตามแผนการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงการเป็นฐาน มีคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 33.90 หลังเรียนเท่ากับ 35.25 ซึ่งคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ใช้กระบวนการกลุ่มวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน ลงมือดำเนินงาน การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลงาน นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นร่วมกันได้อย่างอิสระ ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังที่ Kilpatrick (ม.ป.ป อ้างถึงใน วัฒนา มัคคสมัน, 2550 : 18-19) กล่าวเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการไว้ว่า นักศึกษาจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดและ พึงพอใจมากขึ้นเมื่อได้วางแผนร่วมกัน มีอิสระในการตัดสินใจและได้ทำในสิ่งที่ต้องการ

การจัดการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาทำโครงการเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวที่เกี่ยวกับชีวิตจริงหรือสภาพปัญหาที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาใช้ความรู้ ความคิดที่ลึกซึ้งเชื่อมโยงสัมพันธ์จนได้ความรู้ใหม่ที่มีความหมายและสัมพันธ์กับชีวิตจริงของตนเอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปตามสภาพจริงได้ (Joseph Krajcik, Charlene Czerniak และ Carl Berger 1999: 320 อ้างถึงใน ลัดดา ภูเกียรติ, 2544: 27) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานยังเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการที่เป็นระบบและมีขั้นตอนต่อเนื่อง เริ่มจากการทำโครงการในประเด็นปัญหาที่ตนเองสนใจเหมือนกัน โดยนำสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงรอบตัวหรือประสบการณ์ของตนเองมาศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสตัดสินใจเลือก และให้ผู้เรียนวางแผนและแก้ปัญหาหรือผลิตชิ้นงาน และนำเสนอข้อมูล เพื่อมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในขั้นสะท้อนความคิด ขึ้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และขยายขอบเขตความรู้ ภายใต้อบรมอากาศและสภาพแวดล้อมที่มีทางเลือก มีความหลากหลายและมีความเป็นกันเอง (สุพิน ดิษฐสกุล, 2543: 49-50) ซึ่งจากการเรียนรู้ดังกล่าวส่งเสริมให้นักศึกษาแต่ละคนได้ใช้พหุปัญญาของตนเองได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา และทักษะทางสังคม สอดคล้องกับ นฤมล ยุตาคม (2543: 33) ที่กล่าวว่า การใช้ประสบการณ์เป็นตัวนำเข้าสู่บทเรียนทำให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้

ด้วยตนเองที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าหาตามความสนใจของนักศึกษาและนักศึกษา สามารถตอบ ปัญหาตามที่ต้องการหาคำตอบได้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ

การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มตามความสนใจ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในระหว่างผู้ที่ทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่นเป็นทีม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองจากการแบ่งงานกันทำตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ เพิ่มแรงจูงใจในการสร้างชิ้นงานทำให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่พึง ประสงค์หลายอย่าง เช่น มีความรู้พื้นฐานในการจัดระบบการทำงานเป็นกลุ่ม การเรียนรู้จากเพื่อนที่มี ประสบการณ์แตกต่างกัน การแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองและกลุ่มจากการได้รับทราบการ ประเมินผลการเรียนรู้และพฤติกรรมของตนเอง ภายใต้บรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้อง กับ Apple white (แอปเปิ้ล ไวท์, 1965: 6 อ้างถึงใน สุภากร พูลสุข, 2547: 96) ที่กล่าวว่า การมี ความสุขกับการร่วมทำงานกับคนอื่นที่เข้ากันได้มีทัศนคติที่ดีต่องาน จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึก

3. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับ ศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลาม ศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.25 ซึ่งหมายความว่านักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.48 รองลงมาคือ ด้านการสอนและเทคนิคการสอน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ด้านประโยชน์ จากการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.20 ด้านสื่อประกอบการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ตามลำดับ นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีความพึง พอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็น ฐานเป็นการรวมกลุ่มเพื่อทำโครงงานในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมและมีความสัมพันธ์กับ ชีวิตประจำวันของนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์หลายประการเช่น ให้ความ ร่วมมือในกิจกรรม มีความเป็นอิสระในการคิด ทำ และสร้างผลงานจากความคิดความสนใจของ ตนเอง มีความกล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน มีเกิดความสนุกสนาน มีความสุขและ พึงพอใจในการทำกิจกรรม ซึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากการที่นักศึกษามีความเป็นอิสระ ไม่ถูกบังคับ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Pogge (พ็อกก์, 1987 อ้างถึงใน นภัทร เมณฑการนุวงศ์, 2547: 37) กล่าวไว้ว่า การได้เลือกทำ ตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถของตนเองแล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินไม่เบื่อหน่าย และมีความรู้สึกว่ายากเรียนรู้และมีความรู้สึกสนุกสนานเมื่อได้เรียนรู้ ส่งผล ให้เกิดความพึงพอใจในการทำกิจกรรม ทำให้เพิ่มแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ โครงงานเป็นฐานมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และมีความมุ่งมั่นในการเรียนมากขึ้น

เพราะเขาต้องพยายามในการหาคำตอบของปัญหาอย่างมาก เนื่องจากเขาจะมีความรู้สึกว่าได้รับความไว้วางใจในการค้นหาคำตอบหรือทำงานนั้น (ซาพินา หลักแหล่ง, 2552: 117) ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้แสดงบทบาทของการเป็นผู้แก้ปัญหาด้วยตนเอง (Karlin, 2000 อ้างถึงใน นฤมล ยุคาคม, 2543: 39) สอดคล้องกับ สุพิน ดิษฐสกุล (2543: 49) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เริ่มต้นจากการทำโครงการในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงหรือจากสิ่งใกล้ตัวที่อยู่ในความสนใจของตนเองนำไปสู่การตั้งคำถามและแก้ปัญหาด้วยค้นคว้าหาคำตอบอย่างมีระบบ

นอกจากนั้น John Dewey (จอห์น ดิวอี้, 1963 อ้างถึงใน จารุณี รักเสมอ, 2546: 71) ยังได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยการค้นพบและแก้ปัญหา ยังสอดคล้องกับ ญัฐวิทย์ พจนตันติ (2544: 226 – 233) ที่กล่าวว่า ผลผลิตจากการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมก็คือ ผู้เรียนสามารถเกิดมโนคติทางวิทยาศาสตร์ได้จากการประมวลผลด้วยตนเอง เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เห็นความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีเหตุมีผล รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักพัฒนาตนเอง ต่อสังคมต่อชุมชนและท้องถิ่น จากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าวจึงเป็นการสนับสนุนว่านักเรียนมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการบูรณาการระหว่าง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน และศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง คือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำปัญหาปัจจุบัน สิ่งที่เรียนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับนักศึกษาและประโยชน์ที่สำคัญที่สุดที่ได้จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการค้นคว้าหาคำตอบ ความร่วมมือในการทำงาน ความกล้าคิด กล้าแสดงออก การรู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นชีวิตประจำวันของตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก และการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ สมควรที่จะนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและระหว่างชั้นเรียนในระดับอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง

1.2 การนำโครงการมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ อาจารย์หรือครูผู้สอนจะต้องเตรียมความพร้อมในทุกด้าน ทั้งครูผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ จะต้องชี้แจงนักศึกษาให้ผู้เรียนเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ถ่องแท้ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีอิสระในการคิดและลงมือทำในสิ่งที่ตนเองสนใจภายใต้ขอบข่ายของเนื้อหา โดยมีครูผู้สอนมีหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกและเป็นพี่ปรึกษาให้กับผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

1.3 ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรจัดสถานการณ์ที่เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมปัจจุบันและอยู่ในความสนใจของผู้คนทั่วไป รวมทั้งควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อที่จะกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยการใช้โครงการเป็นฐานตามอื่นในปัจจุบันให้กับนักเรียนกลุ่มอื่นๆ เพื่อศึกษาผลกระทบต่อจัดการเรียนรู้เมื่อเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย

2.2 ควรศึกษาวิจัยการใช้โครงการเป็นฐานในวิชาอื่นนอกเหนือจากวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป ที่

2.3 ควรนำโครงการไปใช้ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2550). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.
กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว).
- จารุณี รักเสมอ. (2546). “ผลของวิธีการสอนโดยใช้โครงงานวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จิราภรณ์ ศิริทวี. (2542). “โครงงาน: ทางเลือกใหม่ของการสร้างปัญญาชน”. วารสารวิชาการ. 2(8) (สิงหาคม 2552): 33 – 38.
- _____. (2542). โครงงานทางเลือกใหม่ของการสร้างปัญญาชน. วารสารวิชาการ. 2(8): 35-37.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). เทคนิควิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทหลักพิมพ์ จำกัด.
- ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ. (2551). มโนทัศน์การศึกษาในอิสลาม. หาดใหญ่ : โรงพิมพ์خانเมือง.
- ซาฟิnah หลักแหล่ง. (2552). “ผลของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน จังหวัดปัตตานี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ณัฐวิทย์ พจนตันติ. (2544). “การเรียนการสอนตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคม”, สงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 7 (พฤษภาคม 2544) : 226- 233.
- ณัฐวุฒิ กิรุ่งเรือง. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). การจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัท วีพรีนท์ จำกัด.
- ดุขฎิ โยเหลาและคณะ. (2557). การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้าง เสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพฯ : หจก. ทิพย์วิสุทธิ.
- ทิตนา แคมมณี. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.

- ณภัทร เทมทกานวงศ์. (2547). ผลการเรียนรู้การสอนโดยใช้โครงงานวิทยาศาสตร์ สำหรับ
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
 นฤมล ยุตาคม. (2543). “การเรียนรู้โดยการทำโครงงาน (Project-Based-Learning)”, **ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์**. 25(พฤษภาคม-สิงหาคม 2543), 35-46.
- นิตราพร ลัดดากรพันธุ์. (2554). **รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงาน รายวิชา ทว.465 คริสต์จริยศาสตร์**. ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยจากสโมสรอาจารย์ มหาวิทยาลัยพายัพ. (ออนไลน์).
 เข้าถึงจาก: <http://facclub.payap.ac.th/research/classResearch/TTS465.pdf>.
 สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2561.
- นิเลาะ แวอูเซ็ง. (2559). **การจัดการเรียนรู้ในอิสลาม : แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. ปัตตานี : โรงพิมพ์มิตรภาพ.
- นุชลี อุปภัย. (2555). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกายฉัตร ขวัญแก้ว พัทธา วาณิชวสิน และ สุตติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. (2559). “ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน Project-Based Learning (PBL)”, **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้**. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2559 หน้า 1-6.
- ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2545). “กระบวนการเรียนรู้การเชื่อมโยงและรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแก้ปัญหาและการถ่ายโยงการเรียนรู้”, **วารสารวิทยบริการ**. ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2545 หน้า 19-30.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- รังศิมา ชูเทียนและ ทศพร แสงสว่าง. (2559). “การพัฒนาการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.” **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. ปีที่ 4 ฉบับที่1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2559 Vol.4, No. 1, Jan.-Jun., 2016. ISSN 2350-9732 หน้า 56-69.
- รัชณี ภาเข็ม. (2543). **การพัฒนาแผนการสอนเขียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แผนภูมิประสบการณ์**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การประถมศึกษา).
 มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544). **โครงงานเพื่อการเรียนรู้ : หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม**.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- วัฒนา มัคคสมัน. (2550). **การสอนแบบโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย แยมจันทร์ฉาย. (2554). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานกับการเรียนตามปกติ**. นครสวรรค์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2545). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำลี รักสุทธี. (2553). **การจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและแผนประกอบสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน**. นนทบุรี : เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำลี รักสุทธี. (2544). **เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สิทธิพล อาจอินทร์ และธีรชัย เนตรนอมศักดิ์. (2554). “การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี. วารสารวิจัย มข :” ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 : เมษายน-มิถุนายน 2554 หน้า 1-16.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะ. (2545). **การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุชาติ วงศ์สุวรรณ. (2542) **การเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง “โครงงาน”**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- สุพิน ดิษฐสกุล. (2543). “การเรียนรู้ด้วยวิธีทำโครงงาน (Collaborative Project-Based Learning)”, **วิชาการ**. 15(กันยายน-ธันวาคม 2543), 49-56.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล . (2550). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุภากร พูลสุข. (2547). “ ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ
สังคมต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชา
วิทยาศาสตร์ของนักศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยพังกา”. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อาทิตยา เพ็ญไพบูลย์และไพทยา มีสัตย์. (มปป.). การพัฒนาการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์โดยใช้โครงการ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก. (ออนไลน์).
เข้าถึงจาก: <http://www.dpu.ac.th/graduate/upload/content/files/A12560/vol5-2-77.pdf>. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2561.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). **กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ**.
กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- Blandford, Brown, & Conking. (2000). **Project Based Learning**. (Online). Retrieved
from https://ce.uwex.edu/wp.content/uploads/2015/02/Project_Based_Learning.pdf. Accessed 15 June 2018.
- Stephanie Bell. (2010). “Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the
Future”. **The Clearing House**. Vol.83, : 39–43, 2010.
- Wekesa, Noah Wafula , Ongunya, Raphael Odhiambo. (2016). Project Based
Learning on Students’ Performance in the Concept of Classification of
Organisms Among Secondary Schools in Kenya. “**Journal of Education and
Practice**”. Vol.7, No.16, 2016.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

.1ดร. พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ

วุฒิการศึกษา

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

ปร.ด. (วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา)

อาจารย์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

.2ดร.มูฮำมัดสุหมี เสงยามา

วุฒิการศึกษา

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

Ph.D. (Islamic Revealed Knowledge)

อาจารย์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

.3ผศ.อุไรรัตน์ ยามาเรียง

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

ศษ.ม) .หลักสูตรและการสอน(

อาจารย์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ที่ ศธ.๐๕๕๙.๐๔๐๑๐๒๐๗/๘๕.....วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอดำเนินการอนุมัติตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.พิมพ์วิมล สุวรรณโณ

ตามที่ อาจารย์ ดร.ยามีละห์ โต๊ะแม อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินงานวิจัย เรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

ในการนี้ ผู้วิจัยมีความจำเป็นในการพัฒนาเครื่องมือให้มีคุณภาพ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำเครื่องมือวิจัย หลักสูตรฯ จึงขอดำเนินการอนุมัติท่านในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

(อาจารย์ ดร.ยามีละห์ โต๊ะแม)

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ที่ ศธ.๐๕๕๙.๐๔๐๑๐๒๐๗/๘๗ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.มูหำมัดสุหมี เสงี่ยมา

ตามที่ อาจารย์ ดร.ยามีละห์ โต๊ะแม อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินงานวิจัย เรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

ในการนี้ ผู้วิจัยมีความจำเป็นในการพัฒนาเครื่องมือให้มีคุณภาพ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำเครื่องมือวิจัย หลักสูตรฯ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

(อาจารย์ ดร.ยามีละห์ โต๊ะแม)
 อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ที่ ศธ.๐๕๕๙.๐๔๐๑๐๒๐๗/๘๙.....วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอดำเนินการขอความเห็นชอบโครงการวิจัย

เรียน อาจารย์ อุไรรัตน์.....ยวมาเรียง

ตามที่ อาจารย์ ดร.ยามีละห์ โต๊ะแม อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินงานวิจัย เรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

ในการนี้ ผู้วิจัยมีความจำเป็นในการพัฒนาเครื่องมือให้มีคุณภาพ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำเครื่องมือวิจัย หลักสูตรฯ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

(อาจารย์ ดร.ยามีละห์ โต๊ะแม)

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แผนการจัดการเรียนรู้
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
- แบบประเมินความพึงพอใจ

แผนการจัดการเรียนรู้โดยรายวิชา การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้
 โครงการเป็นฐาน จำนวน 5 แผน ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง

ลำดับที่ ของแผน/ สัปดาห์ที่	หัวข้อ/ รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน	วิธีการประเมินผล
1	ความหมายของ การบูรณาการ แนวคิด รูปแบบ การบูรณาการ ศาสตร์	3	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอน ถาม นักศึกษา เกี่ยวกับ ความหมาย แนวคิด และรูปแบบของ การบูรณาการตามทัศนะอิสลามและ ทั่วไป 2. ผู้สอนแจกเอกสารเกี่ยวกับความหมาย แนวคิดและรูปแบบของการบูรณาการ ตามทัศนะทั่วไปและอิสลาม 3. แบ่งกลุ่มย่อยๆ 2-3 คน ร่วมกันค้นคว้า หาข้อมูลตามกรอบที่กำหนดเพื่อ ออกแบบโครงการ 4. ผู้สอน บอก วัตถุประสงค์ / ข้อ กำหนดการทำโครงการ 5. ดำเนินงานสร้างโครงการ <ol style="list-style-type: none"> 5.1 เลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะ ศึกษา 5.2 วางแผน 5.3 ลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ 5.4 เขียนรายงาน 6. นำเสนอผลงาน ผู้เรียนจัดทำรายงาน และเตรียมการนำ เสนอที่แสดงให้เห็น ถึงผลของกิจกรรมของโครงการ (ผลงานและกระบวนการ) แล้ว นำเสนอ 7. ร่วมกันอภิปราย สรุปในเรื่อง ความหมาย แนวคิด และรูปแบบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตพฤติกรรมการ เรียน 2. การออกแบบ โครงการของ นักเรียนแต่ละกลุ่ม 3. การนำเสนอ ผลงานหน้าชั้นเรียน

			การบูรณาการในกระบวนการวิจัยที่นักศึกษาได้ทำ	
2	วิธีการ เทคนิค ความสำคัญของการบูรณาการ ศาสตร์	3	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนนำตัวอย่างวิธีการและเทคนิคพร้อมกับความสำคัญของการบูรณาการศาสตร์มาให้ให้นักศึกษาได้ศึกษา 2. นักศึกษาวิเคราะห์และสรุปเนื้อหา 3. ผู้สอนนำตัวอย่างรูปแบบของโครงงานมาให้ให้นักศึกษาได้ศึกษารูปแบบของกระบวนการทำโครงงานจากตัวอย่างดังกล่าวเพื่อการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการศาสตร์ โดยประกอบด้วยกระบวนการดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษา - กำหนดสมมติฐาน ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุมเพื่อให้ข้อมูลน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น (ถ้ามี) - ออกแบบการทดลองหรือกำหนดวิธีการหรือแหล่งข้อมูลที่จะต้องศึกษา - ดำเนินการทดลองหรือศึกษาตามที่วางแผนเอาไว้ - อภิปรายผล นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประเมิน อภิปราย - นำเสนอผลการศึกษาในรูปรายงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน 2. ผลงานการทำโครงงาน 3. การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
3	ศาสตร์ทางการสอนของประชากรมุสลิม	3	ขั้นทบทวนความรู้เดิม <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษาออกมานำเสนองานที่ได้รับมอบหมายผลงานในรูปแบบโครงงานเกี่ยวกับวิธีการ เทคนิค ความสำคัญของการบูรณาการศาสตร์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน 2. สังเกตพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูล

		<p>2. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันฟังรายงาน การนำเสนอโครงการตามกระบวนการ การทำโครงการ และเปิดโอกาสซักถาม นำเสนอความคิดเห็นและอภิปรายใน ประเด็นที่ได้นำเสนอ</p> <p>3. เปิดโอกาสในการซักถามและโต้ตอบ ข้อสงสัย</p> <p>4. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินกลุ่มที่ นำเสนอ</p> <p>ชั้นสอน</p> <p>5. ผู้สอนแจกเอกสารเกี่ยวกับศาสตร์ ทางการสอนของปราชญ์มุสลิม</p> <p>6. ผู้สอนแบ่งกลุ่มให้นักศึกษาออกแบบ โครงการเพื่อระดมความรู้เรื่องศาสตร์ ทางการสอนของปราชญ์มุสลิม โดยให้ นักศึกษาแต่ละกลุ่มดำเนินตามขั้นตอน ในการจัดทำโครงการ ดังต่อไปนี้</p> <p>6.1 กำหนดปัญหาหรือสิ่งที่สนใจจาก รอบเนื้อหาศาสตร์ทางการสอนของ ปราชญ์มุสลิม</p> <p>6.2 ศึกษาถึงทักษะต่างๆที่จำเป็นใน การแก้ปัญหาและการรวบรวมข้อมูลใน เรื่องศาสตร์ทางการสอนของมุสลิม</p> <p>6.3 ออกแบบกระบวนการแก้ปัญหา</p> <p>6.4 รวบรวมข้อมูลจากหลายๆ แหล่งข้อมูลพร้อมจัดระบบของข้อมูล ในเรื่องศาสตร์ทางการสอนของมุสลิม โดยใช้ความคิดเชิงวิพากษ์การ แก้ปัญหา</p> <p>6.5 นักศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ต่างๆ ในเรื่องศาสตร์ทางการสอนของ มุสลิม</p>	<p>3. การออกแบบ การจัดทำโครงการ</p> <p>4. การนำเสนอ ผลงานหน้าชั้นเรียน</p> <p>5. ประเมินจากเล่ม รายงานการเขียน โครงการ</p>
--	--	--	--

			<p>6.6 นักศึกษาทำการสรุปผลเรื่องศาสตร์ทางการสอนของมุสลิม</p> <p>6.7 ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอโครงการของแต่ละคนและส่งเล่มรายงาน</p> <p>7. ให้นักศึกษาใช้กระบวนการทำโครงการโดยให้นักศึกษาแต่ละคนไปสัมภาษณ์เกี่ยวกับปราชญ์การสอนทางการสอนของมุสลิม เทคนิคการสอนของปราชญ์ การสอนมุสลิมจากผู้รู้ โดยผู้สอนอธิบายวิธีการสืบค้นข้อมูลคือการสัมภาษณ์และกระบวนการทำโครงการ</p> <p>8. ผู้สอนให้แต่ละคนร่วมกันอภิปรายเพื่อดำเนินการแสวงหาคำตอบตามขั้นตอนการทำโครงการและนำผลงานมานำเสนอในคาบต่อไป</p>	
4	ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ ตะวันตก และศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ ตะวันออก	3	<p>ขั้นทบทวนความรู้เดิม</p> <p>1. ผู้สอนให้นักศึกษาออกมานำเสนอผลงานการทำโครงการตามที่ได้มอบหมายให้ไปสัมภาษณ์</p> <p>2. ผู้สอนและเพื่อนในห้องร่วมกันฟังการนำเสนอถึงกระบวนการทำโครงการและผลที่ได้จากการไปแสวงหาตามขั้นตอนของการทำโครงการ คือ กำหนดปัญหา การวางแผนโครงการ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลจากการศึกษา</p> <p>3. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และซักถามจากที่นำเสนอ</p> <p>4. ประเมินทุกคนที่ได้ทำการนำเสนอด้วย</p>	<p>1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน</p> <p>2. สังเกตพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูล</p> <p>3. การออกแบบการจัดทำโครงการ</p> <p>4. การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน</p> <p>5. ประเมินจากเล่มรายงานการเขียนโครงการ</p>

			<p>การให้คะแนน</p> <p>ชั้นสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนทดสอบผู้เรียนความรู้เกี่ยวกับปราชญ์ตะวันตกและปราชญ์ตะวันออก พร้อมทั้งศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ตะวันตกและปราชญ์ตะวันออก ด้วยการเขียนลงกระดาษ - ผู้สอนให้นักศึกษาใช้กระบวนการจัดทำโครงการเพื่อค้นหาคำตอบว่าสิ่งที่นักศึกษาตอบนั้นถูกต้องมากน้อยแค่ไหน โดยการดำเนินการตามขั้นตอนการแสวงหาคำตอบ ดังต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ระบุปัญหา : ปราชญ์ทางการสอนของตะวันตกและปราชญ์ทางการสอนของตะวันออกมีใครบ้าง และศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ตะวันตกและปราชญ์ตะวันออก เป็นอย่างไรบ้าง 2. สมมติฐานการวิจัย :ปราชญ์ทางการสอนตะวันตกเช่น สกินเนอร์ บลูมส์ อีริกสัน เป็นต้น และปราชญ์ทางการสอนของตะวันออก เช่น มหาตมะคานธี ขงจื้อ เล่าจื้อ เม่งจื้อ เป็นต้น ศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ตะวันตกและปราชญ์ตะวันออกมีหลากหลายด้วยกัน 3. เก็บรวบรวมข้อมูล : นักศึกษาทำการรวบรวมข้อมูล และทำการบันทึกในเรื่องเรื่องปราชญ์ทางการสอนของตะวันตกและปราชญ์ทางการสอนของตะวันออก พร้อมทั้งศาสตร์ทางการสอนของของพวกเขา 	
--	--	--	---	--

			<p>4. การวิเคราะห์ข้อมูล : นักศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ใน เรื่องปราชญ์ทางการสอนของตะวันตกและปราชญ์ทางการสอนของตะวันออก พร้อมทั้งศาสตร์ทางการสอนของของพวกเขา</p> <p>5. การสรุปผล : นักศึกษาทำการสรุปผลเรื่องปราชญ์ทางการสอนของตะวันตกและปราชญ์ทางการสอนของตะวันออก พร้อมทั้งศาสตร์ทางการสอนของของพวกเขา</p> <p>6. ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายในเรื่อง ปราชญ์ทางการสอนของตะวันตกและตะวันออก พร้อมทั้งศาสตร์ทางการสอนของของพวกเขา</p> <p>7. มอบหมายงานให้นักศึกษาไปสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม และค้นหาคำตอบตามกระบวนการจัดทำโครงการที่ถูกต้องพร้อมมานำเสนอเป็นรายบุคคล</p>	
5	การบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์อื่น	3	<p>1. ผู้สอนแจกเอกสารเกี่ยวกับการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์อื่น และตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการให้นักศึกษาได้ศึกษา และวิเคราะห์</p> <p>2. ผู้สอนให้นักศึกษาประเมินตนเองว่ามีความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์อื่นหรือไม่ อย่างไร</p> <p>3. ผู้สอนให้นักศึกษาใช้กระบวนการทำโครงการเพื่อทดสอบว่าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์อื่นหรือไม่ อย่างไร โดยการให้จัดทำเว็บบอร์ดเรียนที่สอนโดยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการจำนวน 5 แผน โดยมี</p>	<p>1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน</p> <p>2. สังเกตพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูล</p> <p>3.</p> <p>4. การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน</p> <p>5. ตรวจผลงาน</p>

			<p>วิธีการดำเนินงานตามขั้นตอนในการ แสวงหาคำตอบ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. ระบุปัญหาของโครงการ การพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนที่ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ระหว่างศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป 5. สมมติฐานของโครงการ : นักเรียนที่ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ระหว่างศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป ในการจัดการเรียนการสอนสามารถ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ดีขึ้น 6. เก็บรวบรวมข้อมูล : นักศึกษาทำการ รวบรวมข้อมูล และทำการบันทึก 7. การวิเคราะห์ข้อมูล : นักศึกษาทำการ วิเคราะห์ข้อมูลด้านประสิทธิภาพ และ ผลสัมฤทธิ์ของแผนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการ พร้อมทั้งความพึงใจของ นักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ แผนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ระหว่างศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป 8. การสรุปผลจากการศึกษา นักศึกษาทำ การสรุปผลจากการแสวงหาคำตอบ ผ่านกระบวนการขั้นตอนการทำ โครงการที่ถูกต้อง 9. นักศึกษานำเสนอผลงานของตนเอง และส่งเล่มรายงานโครงการ 	
--	--	--	--	--

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการ
ศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน**

คำชี้แจง

1. ข้อสอบทั้งหมด จำนวน 1 หน้า
2. ข้อสอบอัตนัย ให้เขียนตอบ จำนวน 8 ข้อๆ ละ 5 คะแนน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

1. จงอธิบายความหมายของการบูรณาการตามทัศนะอิสลามและทั่วไปพร้อมทั้งยกหลักฐานที่เหมาะสมมาประกอบการอธิบาย
2. จงอภิปรายเกี่ยวกับแนวคิดและรูปแบบของการบูรณาการศาสตร์ (อาจนำเสนอในรูปแบบ Mind Mapping)
3. ท่านคิดว่าวิธีการและเทคนิคการบูรณาการเป็นอย่างไรบ้าง (จงอธิบายพอสังเขป)
4. การบูรณาการมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร (จงอธิบาย)
5. จงยกตัวอย่างปราชญ์มุสลิมมาจำนวน 2 ท่าน พร้อมศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ดังกล่าว
6. จงอธิบายเกี่ยวกับศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ต่อไปนี้ (เลือกตอบเพียง 3 ท่าน)
 - 6.1 บลุ่มส์
 - 6.2 ชงจื้อ
 - 6.3 เฟลโต
 - 6.4 อริสโตเติล
7. จงทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างสาระอัล – ฟกฮฺ (ศาสนบัญญัติ) ชั้น ป.1 กับศาสตร์ทั่วไปมาจำนวน 1 แผน จำนวน 2 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - 7.1 **มาตรฐานของสาระอัล – ฟกฮฺ พ 1** : เขาใจ เห็นคุณค่า และปฏิบัติตามกฎ หลักการ บทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับอบิดาต มูอามาလာต มุนากาฮาต และญินาญาต เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจ และ การดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข
 - 7.2 **ตัวชี้วัด:** บอกหลักการอิสลาม 5 ประการ 2. บอกความหมาย ความสำคัญ วิธีการชำระล้างนะญิส 3. บอกเวลาและอิริยาบถของการละหมาด ฟรฎู 4. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามคำแนะนำ ในการชำระล้างนะญิส และการทำวุฎู
 - 7.3 **สาระการเรียนรู้:** เรื่อง นาญิส
8. ท่านคิดว่าการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง และมีแนวโน้มสู่ทิศทางใด (จงอภิปรายและวิเคราะห์)

แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจดังนี้

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

กิจกรรม	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการจัดการเรียนรู้					
1. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน					
2. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ฝึกปฏิบัติจริง อภิปรายกลุ่ม นำเสนอผลงาน เป็นต้น					
3. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา					
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้					
4. ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน					
5. เปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ					
6. บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน เป็นกันเองระหว่างเพื่อนในห้องเรียน					
7. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยความสุข					
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้					
8. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ					
9. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจนขึ้น					
10. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
11. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง					
12. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมกันในชั้นเรียน					
4. ด้านสื่อประกอบการสอน					
13. อาจารย์ใช้ตำรา/แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน					
14. อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษา ค้นคว้าได้ด้วยตนเอง					
15. อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น					

เอกสารหมายเลข 1

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการ
ศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
โดยใช้โครงงานเป็นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ

**แบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการ
การศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน**

หัวข้อวิจัย : การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์
ทั่วไปสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

คำชี้แจง :

1. ให้ท่านแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
 2. กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องแสดงความคิดเห็นตามระดับความคิดเห็นของท่าน และกรุณาเขียนข้อเสนอแนะในการแก้ไข เพื่อพิจารณาปรับปรุงต่อไป
 3. ในการแสดงความคิดเห็น มีเกณฑ์การประเมินมีดังนี้
- +1 หมายถึง ท่านแน่ใจว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดจริง
0 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดจริง
1 หมายถึง ท่านแน่ใจว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดจริง

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	1	
1. จุดประสงค์การเรียนรู้				
1.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้				
1.2 ครอบคลุมกับลักษณะการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ				
1.3 มีความชัดเจนของภาษาที่ใช้				
1.4 สามารถนำมาปฏิบัติได้				
2. สาระและประเด็นการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้				
2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
2.2 ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญ				
2.3 เหมาะสมกับเวลาเรียน				
2.4 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน				
2.5 เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน				
2.6 มีประโยชน์ต่อผู้เรียน				
3. กิจกรรมการเรียนรู้				
3.1 กิจกรรมการเรียนรู้				

รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	1	
3.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้				
3.3 ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญ				
3.4 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน				
3.5 เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน				
3.6 ความเหมาะสมของเวลาในแต่ละกิจกรรม				
3.7 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน				
3.8 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และเจตคติไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน				
4. สื่อการเรียนการสอน				
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้				
4.2 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน				
4.3 กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน				
4.4 จัดลำดับขั้นตอนการทำงานได้อย่างเหมาะสม				
4.5 สามารถใช้ได้ง่ายและสะดวก				
4.6 มีความชัดเจนในการอธิบายและการใช้ภาษา				
5. การวัดและประเมินผล				
5.1 สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้				
5.2 เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน				
5.3 วิธีการวัดผลไว้ชัดเจน				
5.4 เกณฑ์การให้คะแนนไว้ชัดเจน				

สรุปข้อคิดเห็นผลการตรวจประเมิน

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

เอกสารหมายเลข 2

แบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการ
ศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

หัวข้อวิจัย : แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้
 โครงงานเป็นฐาน

สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

คำชี้แจง :

1. ให้ท่านแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบใช้กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
 2. กรุณาทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องแสดงความคิดเห็นตามระดับความคิดเห็นของท่านและกรุณาเขียนข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพื่อพิจารณาปรับปรุงต่อไป
 3. ในการแสดงความคิดเห็น มีเกณฑ์การประเมินดังนี้
+1	หมายถึง	ท่านแน่ใจว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดจริง
0	หมายถึง	ท่านไม่แน่ใจว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดจริง
-1	หมายถึง	ท่านแน่ใจว่าไม่มีความเหมาะสมตามที่กำหนดจริง

แผน เรื่อง / แนวคิด รูปแบบ	จุดประสงค์ พฤติกรรม	ข้อสอบ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
			1+	0	1-	
1. ความหมาย แนวคิด รูปแบบ	ความจำ วิเคราะห์ ความรู้ ความเข้าใจ สังเคราะห์	1. จงอธิบายความหมายของการบูรณาการตามทัศนะอิสลามและทั่วไป พร้อมกับยกหลักฐานที่เหมาะสมมาประกอบการอธิบาย				
2. วิธีการ เทคนิค และ ความสำคัญ	ความจำ วิเคราะห์ ความรู้ ความเข้าใจ สังเคราะห์ นำไปใช้	2. จงอภิปรายเกี่ยวกับแนวคิดและรูปแบบของการบูรณาการศาสตร์ (อาจนำเสนอในรูปแบบ Mind Mapping) 3. ท่านคิดว่าวิธีการและเทคนิคการบูรณาการเป็นอย่างไรบ้าง (จงอธิบายพอสังเขป) 4. การบูรณาการมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร (จงอธิบาย)				
3. ศาสตร์ ทางการสอน ของ ปราชญ์ มุสลิม	ความจำ วิเคราะห์ ความรู้ ความเข้าใจ สังเคราะห์ นำไปใช้	5. จงยกตัวอย่างปราชญ์มุสลิมมาจำนวน 2 ท่าน พร้อมศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ดังกล่าว				
4. ศาสตร์ ทางการสอน ของ ปราชญ์ ตะวันตกและ ตะวันออก	ความจำ วิเคราะห์ ความรู้ ความเข้าใจ สังเคราะห์ นำไปใช้	6. จงอธิบายเกี่ยวกับศาสตร์ทางการสอนของปราชญ์ต่อไปนี้ (เลือกตอบเพียง 3 ท่าน) 6.1 บลูมส์ 6.2 ชงจื้อ 6.3 เพลโต 6.4 อริสโตเติล				
	ความจำ วิเคราะห์ ความรู้ ความเข้าใจ สังเคราะห์	7. จงทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างสาระอัล – ฟกฮ (ศาสนบัญญัติ) ชั้น ป.1 กับศาสตร์ทั่วไปมาจำนวน 1 แผน จำนวน 2 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียด				

แผน เรื่อง /	จุดประสงค์ พฤติกรรม	ข้อสอบ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
			1+	0	1-	
	นำไปใช้	<p>ดังนี้</p> <p>7.1 มาตรฐานของสาระอัล - ฟกฮ ฟ 1 : เขาใจ เห็นคุณค่า และปฏิบัติ ตามกฎ หลักการ บทบัญญัติอิสลาม เกี่ยวกับอับาดาด มุอามาลาต มุนา กาฮาด และฎินาฎาต เพื่อเปนแน วทางในการปฏิบัติศาสนกิจ และ การดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมี ความสุข</p> <p>7.2 ตัวชี้วัด: บอกหลักการอิสลาม 5 ประการ 2. บอกความหมาย ความสำคัญ วิธีการ ชำระกลางนะฎิส 3. บอกเวลาและอิริยาบถของการ ละหมาด ฟรฎ 4. เห็นคุณค่าและ ปฏิบัติตนตามคำแนะนำ ในการ ชำระกลางนะฎิส และการ ทำฎออ</p> <p>7.3 สาระการเรียนรู้: เรื่อง นาฎิส 8. ท่านคิดว่าการบูรณาการศาสตร์ อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ปัจจุบันเป็น อย่างไรบ้าง และมีแนวโน้มสู่ทิศทาง ใด (จงอภิปรายและวิเคราะห์)</p>				

เอกสารหมายเลข 3

แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อวิจัย : การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับ ศาสตร์ทั่วไป สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

คำชี้แจง :

1. ให้ท่านแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจทางการเรียนจากแผนการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
2. กรุณาทำเครื่องหมาย (√) ลงในช่องแสดงความคิดเห็นตามระดับความคิดเห็นของท่าน และกรณเขียนข้อเสนอแนะในการแก้ไข เพื่อพิจารณาปรับปรุงต่อไป
3. ในการแสดงความคิดเห็น มีเกณฑ์การประเมินมีดังนี้

+1 หมายถึง ท่านแน่ใจว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดจริง

0 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดจริง

1 หมายถึง ท่านแน่ใจว่ามีความเหมาะสมตามที่กำหนดจริง

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	1	
1. ด้านการจัดการเรียนรู้				
.1กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน				
.2กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ฝึกปฏิบัติจริง อภิปรายกลุ่ม นำเสนอผลงาน เป็นต้น				
.3กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา				
2.ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
4 ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน				
5เปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ				
6 บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน เป็นกันเองระหว่างเพื่อนในห้องเรียน				
7 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข				
3.ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้				

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	1	
8การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ				
9การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจนขึ้น				
10การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้				
11การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง				
12 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมกันในชั้นเรียน				
4.ด้านสื่อประกอบการสอน				
13 อาจารย์ใช้ตำรา/แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน				
14 อาจารย์แจ้งรายชื่อหนังสือและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะศึกษา ค้นคว้า ได้ด้วยตนเอง				
15 อาจารย์ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น				

สรุปข้อคิดเห็นผลการตรวจประเมิน

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้เขียน
(.....)

ภาคผนวก ง
ผลการหาคุนภาพเครื่องมือ

- ค่า IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ
- ค่าความยากง่าย อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ และค่าความเชื่อมั่น
- ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ของแผน
- ผลการทดสอบค่า t-test

ตารางที่ 1 ค่า IOC คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

แผนการเรียนรู้ที่	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม		สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
1	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 2 ค่า IOC คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป จำนวน 8 ข้อ

ข้อที่	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม		สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
1	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	0	2	0.6	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 3 ค่า IOC คุณภาพของแบบทดสอบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป จำนวน 15 ข้อ

ข้อที่	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม		สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	0	2	0.6	ใช้ได้
3	0	1	0	1	0.3	ใช้ไม่ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	0	1	1	2	0.6	ใช้ได้
7	1	1	0	2	0.6	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	0	1	1	2	0.6	ใช้ได้
11	0	1	1	2	0.6	ใช้ได้
12	1	0	0	1	0.3	ใช้ไม่ได้
13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	1	0	1	2	0.6	ใช้ได้

ตารางที่ 4 ค่าความยากง่าย (p) อำนาจจำแนก (D) และค่าความเชื่อมั่น (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการบูรณาการศาสตร์อิสลามกับศาสตร์ทั่วไป

ข้อที่	P	แปลผล	D	แปลผล	สรุปผล
1	0.70	ค่อนข้างง่าย	0.40	ดีมาก	ใช้ได้
2	0.75	ง่าย	0.20	ดีมาก	ใช้ไม่ได้
3	0.65	ง่าย	0.65	ดีมาก	ใช้ได้
4	0.70	ง่าย	0.15	ดีมาก	ใช้ได้
5	0.45	ค่อนข้างยาก	0.65	ดีมาก	ใช้ได้
6	0.65	ง่าย	0.10	ดีมาก	ใช้ได้
7	0.60	ปานกลาง	0.32	ดี	ใช้ได้
8	0.35	ค่อนข้างยาก	0.85	ดีมาก	ใช้ได้
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ r=0.79					

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาบูรณาการศาสตร์
อิสลามกับศาสตร์ทั่วไปโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ที่	คะแนนการทำกิจกรรมระหว่างเรียน (E_1)					รวม (E_1) 100	คะแนน หลังการ เรียนรู้ รวม (E_2) (40)
	แผนที่ 1 (20)	แผนที่ 2 (20)	แผนที่ 3 (20)	แผนที่ 4 (20)	แผนที่ 5 (20)		
1	16	17	17	18	18	86	38
2	16	16	18	17	17	84	37
3	17	17	18	18	17	87	37
4	18	17	18	19	17	89	35
5	16	16	17	19	17	85	34
6	17	17	17	18	17	86	36
7	16	17	18	18	18	87	38
8	16	17	18	16	18	85	37
9	18	18	19	20	16	91	38
10	17	17	18	18	16	86	38
11	16	16	15	17	17	81	39
12	17	16	18	18	17	86	36
13	15	16	18	18	17	84	35
14	15	17	18	18	18	86	37
15	17	17	19	20	18	91	37
16	17	19	19	18	19	92	38
17	18	18	17	18	19	90	32
18	17	18	18	19	19	91	35
19	16	15	16	18	19	84	9
20	19	19	19	20	18	95	39
\bar{X}	16.70	17.00	17.75	18.25	17.60	87.25	35.25
S.D	0.23	0.01	0.56	0.34	0.99	1.39	2.23
ร้อยละ	83.50	85.00	88.75	91.25	88.00	87.25	88.13
E_1/E_2	83.50/88.13	85.00/88.13	88.75/88.13	91.25/88.13	88.00/88.13	87.25/88.13	

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่า t-test

คนที่	คะแนนการเรียนรู้		ค่า D		ค่า t คำนวณ
	ก่อนการเรียนรู้ (40)	หลังการเรียนรู้ (40)	D	D ²	
1	35	38	3	9	
2	34	37	3	9	
3	32	37	5	25	
4	33	35	2	4	
5	33	34	1	1	10.16*
6	35	36	1	1	
7	35	38	3	9	
8	34	37	3	9	
9	36	38	2	4	
10	35	38	3	9	
11	38	39	1	1	
12	30	36	6	36	
13	33	35	2	4	
14	33	37	4	16	
15	33	37	4	16	
16	36	38	2	4	
17	29	32	3	9	
18	34	35	1	1	
19	35	39	4	16	
20	35	39	4	16	
		Σ	57	199	

คำนวณจากสูตร การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กัน
ด้วย t-test (ยูทอร์ ไกยวรรณ. 2543 : 148) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

แทนค่าในสูตร

$$t = \frac{57}{\sqrt{\frac{20(199) - (57)^2}{20-1}}}$$

$$\frac{57}{\frac{\sqrt{3980 - 3249}}{19}}$$

$$t = \frac{57}{\sqrt{\frac{731}{19}}} = \frac{57}{38.47} = \frac{57}{6.20}$$

$$t = 9.19 \text{ Ans}$$

ภาคผนวก ฉ

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล
ที่อยู่ปัจจุบัน

ดร.ยามี่ละห์ โต๊ะแมม
83 ม.1 ต.บุโอง อ.กรงปินัง จ. ยะลา 95000

ประวัติการศึกษา

ระดับการศึกษา	สถาบันการศึกษา	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	พ.ศ.
ปริญญาเอก	Universiti Sains Malaysia	Ph.D.	Islamic Civilization	2555
ปริญญาโท	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	ศศ.ม.	อิสลามศึกษา	2546
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยา เขตปัตตานี	ศศ.บ.	อิสลามศึกษา (เกียรตินิยมอันดับ 2)	2542

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา